

BULLETIN WIJNANDSRADE 68

(JUBILEUMEDITIE, DECEMBER 2021)

EEN UITGAVE VAN 'DE VRIENDEN VAN WIJNANDSRADE'
BIJ GELEGENHEID VAN HET VEERTIGJARIG JUBILEUM

Bulletin Wijnandsrade

Jaargang 40, nummer 68 (december 2021).

Uitgave van 'de Vrienden van Wijnandsrade'

Redactie-adres: Wiel Oehlen, Goswijnstraat 2, 6367 EB Voerendaal
(w.oehlen@kpnmail.nl).

Bulletin Wijnandsrade is een uitgave van 'de Vrienden van Wijnandsrade'. Het bevat nieuws, artikelen, opstellen, fotoreportages, interviews en historisch getinte bijdragen. Het centrale thema van het blad is: 'Wijnandsrade in de ruimste zin van het woord in kaart brengen'. Het doel van Bulletin Wijnandsrade is kennis over ons dorp (historie, cultuur, natuur en actuele ontwikkelingen) te verspreiden. Het blad verschijnt twee keer per jaar.

Wilt u reageren?

Wilt u ook een artikel schrijven?

Ook interesse en inspiratie?

Lever uw bijdrage of reactie dan in bij ons redactie-adres of mail naar: w.oehlen@kpnmail.nl.

Mocht u in het bezit zijn van oude foto's, kaarten, prenten, artikelen, enz., die betrekking hebben op Wijnandsrade en die u verantwoord in beheer wilt geven of wilt laten kopiëren, scannen of fotograferen; neem dan contact op met een van onze bestuursleden. Hetzelfde geldt voor historische attributen of (mogelijke) archeologische vondsten uit de bodem in en rondom Wijnandsrade. De namen en telefoonnummers van onze bestuursleden staan achter in dit bulletin.

Druk

Drukkerij Jacobs, Schimmert.

Foto omslag

Kirsti Heijnen.

Veertig jaar 'de Vrienden van Wijnandsrade'

Voor u ligt Bulletin Wijnandsrade nummer 68, december 2021. Daarmee hebben wij de respectabele leeftijd van veertig jaar bereikt, want op 22 december 1981 werd bij notariële akte de oprichting bekrachtigd van (toen nog) 'de Stichting Vrienden van Wijnandsrade'. Inmiddels dus alweer vier decennia geleden.

Na twaalf en een half jaar (in 1994) stapten wij van de stichtingsvorm over naar die van een vereniging. En sinds enkele jaren gaan wij kort en krachtig door het leven als 'de Vrienden van Wijnandsrade'. Een naam die het beste de brede lading dekt aan interessegebieden en activiteiten, waarop wij ons richten.

Op de tweeëntwintigste december van dit jaar bestaan wij dus op de kop af veertig jaar. Reden voor enkele feestelijke activiteiten waarover u in dit bulletin meer kunt lezen (zie hierna het artikel 'Overzicht activiteiten Vrienden van Wijnandsrade'). Daarnaast grijpen wij ons robijnen jubileum aan om in dit nummer van Bulletin Wijnandsrade alsmede in de twee edities die in de loop van volgend jaar verschijnen terug te kijken op de afgelopen veertig jaar (en nog verder terug), maar daarnaast ook vooruit te blikken in een aantal verrassende bijdragen van jong en oud over Wijnandsrade in 2060, dus óver veertig jaar.

Bulletin Wijnandsrade verschijnt twee keer per jaar. Een abonnement c.q. het lidmaatschap van 'de Vrienden' bedraagt € 15,- per jaar (de meeste leden betalen spontaan een hoger bedrag). Wij gaan ervan uit dat de leden die Bulletin Wijnandsrade per post ontvangen dit bedrag zelf spontaan verhogen tot (minimaal) € 18,50 (ter dekking van de portokosten).

Wij werken niet meer met acceptgiro's van de bank. U kunt uw financiële bijdrage over het jaar 2022 overmaken op ons banknummer NL 43 RABO 013 77 36 371. (Mocht u de contributie over 2021 nog niet naar ons hebben overgemaakt, dan verzoeken wij u dit alsnog te doen).

Veel leesplezier!

De redactie

Oprichting van de Stichting Vrienden van Wijnandsrade

Op 22 december 1981, enkele dagen voordat de Gemeentelijke herindelings van de zelfstandige gemeente Wijnandsrade een kerkdorp van de gemeente Nuth zou maken, werd ten overstaan van notaris Tomlow te Heerlen in het bijzijn van de heren Jansen en Jetten de Stichting Vrienden van Wijnandsrade officieel in het leven geroepen door het verlijden van de goedgekeurde statuten.

De doelstelling van de Stichting werd omschreven als:

"De stichting heeft ten doel het bevorderen van onderzoek en kennis over de geschiedenis van Wijnandsrade, het instandhouden en conserveren van het cultuurgood van Wijnandsrade, het bevorderen van de eigenheid van de leefgemeenschap Wijnandsrade en de omliggende buurtschappen Swier, Lear en Vink en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn."

Het oprichten van de stichting werd in brede kring met waardering en instemming begroet. Oud-burgemeester Frans Cortenraad schreef hierover: "Er is immers zoveel te zien van hetgeen gisteren nog een deel van ons leven was en waarvan wij vandaag moeten bekennen dat het er niet meer is of niet meer in die vorm. Op dat moment is het goed om te bedenken dat wij samen in feite als één van de belangrijkste taken in het leven hebben, het mooie van het verleden ongeschonden te bewaren en daarvan op een verantwoorde wijze in het heden gebruik te maken. Slechts op die wijze zullen wij degenen die na ons komen de waarborg kunnen geven dat ook zij kunnen genieten van het weergaloos mooie stukje Limburg dat Wijnandsrade heet."

Cortenraad werd ere-voorzitter van de Stichting en houdt op die wijze binding met de gemeenschap die hij met pijn in het hart moest verlaten.

Het bestuur van de stichting bestaat uit de volgende personen: J.H.L. Jansen, voorzitter; M.E. Marell, vice-voorzitter; J.J.A. Jetten, secretaris; Mr. H.A. van Malckenhorst, penningmeester; Mw. A.M. Bloebaum-Habets, lid; Mw. A.M.K. Erkens-Herdick, lid; P.A.T. Hock, lid; F.A.F. Gerards, lid; J.W. Meessen, lid; J.E.M. Zinken, pastoor, lid. Direct werden er plannen gemaakt om als stichting naar buiten te kunnen treden.

Het eerste plan was het organiseren van een tentoonstelling "Wijnandsrade - toen" in de weekeinden 5/6, 13/14 en 20 maart. Dankbaar verkregen wij medewerking van het Bureau Haskoning om deze tentoonstelling te houden in het historisch voor Wijnandsrade zeer belangrijke kasteel aan de Opfergeltstraat.

Op deze tentoonstelling, die zeer druk bezocht werd (± 1400 personen) waren oude foto's te zien vanaf het begin van deze eeuw, oude manuscripten (in bruikleen van de parochie), oude kaarten (idem), schilderijen (in beheer verkregen van de Gemeente Wijnandsrade) en een zeer levendige verzameling opgezette dieren die in het Wijnandsrader bos voorkomen en fossielen die een geologisch profiel illustreren van de plaatselijke ondergrond (proefboring 1922 bij Brommelen). De pers schreef zeer uitvoerig over deze tentoonstelling, die werd geopend door Erevoorzitter Cortenraad en Burgemeester Rutten van Nuth in tegenwoordigheid van vele genodigden, muzikaal omlijst door de Kon. erk. fanfare St. Caecilia.

Maar er waren meer plannen. Het weer in het leven roepen van oude gebruiken, zoals het "verbranden van de kermisman", het restaureren van het Sjteeveshuuse en enkele wegruizen, een aantal educatieve activiteiten en het uitgeven van een (foto)boek over Wijnandsrade.

Inmiddels was er veel steun aangeboden. Het Natuurhistorisch museum, waarvan de directeur Dr.M.J.M. Bless zeer geïnteresseerd met de Stichting meeleeft, bood bij de tentoonstelling niet meer weg te denken hulp aan. Meer dan 120 leden (zg. "vrienden") meldden zich aan.

De oprichting van de 'Stichting Vrienden van Wijnandsrade'
(uit: Bulletin Wijnandsrade nummer 1).

Inhoud

Veertig jaar 'de Vrienden van Wijnandsrade' (de redactie)	Pag.	1
Inhoud (de redactie)	Pag.	3
Belangrijkste jaartallen uit de geschiedenis van Wijnandsrade in de periode 1981 – 2021 (Jack Jetten)	Pag.	4
Belangrijkste jaartallen uit de geschiedenis van Wijnandsrade, supplement (Jack Jetten)	Pag.	8
'De Vrienden van Wijnandsrade', de afgelopen veertig jaar in vogelvlucht (Wiel Oehlen)	Pag.	12
Zegeningen en recepten bij ziekten op de boerderij (Pierre Sniijders)	Pag.	25
Bedevaart naar Sittard (de redactie)	Pag.	36
Natuurwandeling naar Wittem (de redactie)	Pag.	36
Opstelwedstrijd om de Trofee pater van der Zee (Nicolle Driessen)	Pag.	39
Wijnandsrade in 2060, 1, 'dromen van 2060' 40 (Mara Steins)	Pag.	40
Memoriewalk 'failed to return' (Wilfried Dabekaussen)	Pag.	43
Een blik in de glazen bol (de redactie)	Pag.	48
Wijnandsrade in 2060, 2, 'veertig jaar later oftewel Wijnandsrade in het jaar 2100' (Louis Cordewener)	Pag.	49
Wijnandsrade in 2060, 3, 'jubileumoptreden 'De Coby's' (Charlotte Lightenberg)	Pag.	51
Overzicht activiteiten 'Vrienden van Wijnandsrade', eerste halfjaar 2021 alsmede een vooruitblik op ons veertigjarig jubileum (Rinus van den Nieuwenhof)	Pag.	55
Gebeurtenissen in Brommelen op 17 september 1944 (Ruben Royen)	Pag.	59
Het wegkruis op de Brommelenberg in 2060 (Wiel Oehlen)	Pag.	63
Wijnandsrade in 2060, 4, 'Wijnandsrade, veertig jaar na nu' (Riek Meyers)	Pag.	64
'De Poëziepaerelketting' (de redactie)	Pag.	66
Wijnandsrade in 2060, 5 (Rinus van den Nieuwenhof)	Pag.	67
Hoe het begon, terugblik na veertig jaar Vrienden (Jack Jetten)	Pag.	69

Belangrijkste jaartallen uit de geschiedenis van Wijnandsrade in de periode 1981 - 2021

- 1981 Acties tegen de gemeentelijke herindeling. 'De Stichting Vrienden van Wijnandsrade' opgericht.
- 1982 Gemeentelijke herindeling waarbij Wijnandsrade met Nuth, Hulsberg, Schimmert en Vaesrade de nieuwe gemeente Nuth vormen onder burgemeester Rutten. Een deel van Laar komt bij Heerlen. Vergroting van het gemeenschapshuis. Overstroming van de vijvers. Opening van 'het Burgemeester Cortenraadspportpark'. Sluiting 'K.I.-Centrum Wijnandsrade'.
- 1983 Oplevering van de kasteelhoeve na een ingrijpende restauratie. Hoofdonderwijzer Piet Hock gaat met de VUT en wordt opgevolgd door meester Lei van Oeffelt. Overval op het postagentschap. Het bestemmingsplan 'Hellebroekerveld II' vastgesteld.
- 1984 Vestiging van een tandarts- en fysiotherapiepraktijk in Wijnandsrade. Overval op de Rabobank van Wijnandsrade; fl. 10.000 buit.
- 1985 Het plotselinge overlijden van pastoor Zinken. Benoeming van pastoor J.F. van der Zee OMI. Burgemeester Rutten vertrekt. Integratie van de kleuter- en de lagere school. Oprichting van 'Scouting Wijnandsrade'. De tweede fase van het bestemmingsplan Hellebroekerveld voltooid. De verbouwing van het Groene Kruisgebouw.
- 1986 Benoeming van mevrouw Coenen-Vaessen tot burgemeester van Nuth. De eerste gedenksteen van R.A.F.-militairen onthuld en de instelling van de jaarlijkse dodenherdenking.
- 1987 Verbouwing van de Basisschool en de speelplaats.
- 1988 Adoptie van de oorlogsgedenksteen door de basisschool.
- 1989 Bouw van een scouting-home. De boerenhoeven te Laar weer met Wijnandsrade verenigd in de gemeente Nuth.
- 1990 Oprichting van 'de Stichting tot Behoud van Kasteel Wijnandsrade', die het kasteel koopt. Aanleg van kabeltelevisie. Overval op het postagentschap. De aanleg van een fietspad langs de Kersboomkensweg.
- 1991 Inbraak in het kerkgebouw. Aanleg van regenwaterbuffer Wijnandsraderbeek.
- 1992 Aardbeving waardoor de kerk wordt beschadigd. Honderd jaar 'Koninklijk Erkende Fanfare St. Caecilia'. Bestemmingsplan Wijnandsrade ontwikkeld. Opknopbeurt Panhuysvijver.

- 1993 Start van het bestemmingsplan Hellebroekerweg en van de restauratie van het kasteel (bouw appartementen). Boek over Swier uitgegeven ('Swier, zoals het was, is en mag blijven').
- 1994 'De Vrienden van Wijnandsrade' worden een vereniging. Pastoor van der Zee vertrekt wegens ziekte. Onthulling van het beeld van de harpspeelster. Sluiting van het Groene Kruisgebouw. Uitgave van een boek over kasteel Wijnandsrade. Oprichting van 'de Stichting tot Behoud van de Stephanuskerk van Wijnandsrade'.
- 1995 Benoeming van pastoor Th.J. Stolker SCJ. Een nieuwe gedenkplaat ter herinnering van de gesneuvelde militairen. Woningvereniging gefuseerd met die van Nuth. Uitgave van een boek over Wijnandsrade in de Tweede Wereldoorlog.
- 1996 Voltooiing van de restauratie van kasteel Wijnandsrade; gouverneur Baron van Voorst tot Voorst verricht de opening. Pastoor Stolker vertrekt. Oprichting van 'Kembit BV'.
- 1997 Burgemeester Coenen-Vaessen gaat met pensioen en wordt opgevolgd door burgemeester drs. Cox. Pastoor P.J. Souren OMI wordt benoemd tot pastoor van de Sint Stephanusparochie. Vijfentwintig jaar 'Antiek- en Folklorefestival'. Uitgave van het boek 'Swier, een gehucht dat echt bestaat'.
- 1998 'De Koninklijk Erkende Fanfare St. Caecilia' veroverd te Venlo de witte wimpel (landkampioen). De naam van de in 1994 gesneuvelde Amerikaanse militair bekend. Voor de honderdvijfentwintigste keer de bedevaart naar Sittard. De Lourdesgrot opnieuw in gebruik genomen. De dichtbundel 'Er is een raam in de maan' verschijnt (met bijdragen van de hand van kinderen van de basisschool).
- 1999 Restauratie van de muurschilderingen bij de statietrap van het kasteel. Gouden jubileum 'RKVV Wijnandia'. Een nieuw standbeeld van Willem van dem Bongart.
- 2000 Bouw waarna inwijding van de Isidoruskapel te Swier door Mgr. F. Wiertz, bisschop van Roermond. Nieuwe peuterspeelzaal in het complex van de basisschool. Samenwerking parochies in 'De Vierkerk'. Sluiting van de Rabobank Wijnandsrade.
- 2001 Opheffing van de afdeling Wijnandsrade van de LVB, na een halve eeuw. Koninklijk bezoek (kroonprins Willem-Alexander en Maxima rijden door het dorp). Afscheid van pastoor Souren (met emeritaat). Deken M.G.G.J. Schreurs administrator, pastor J.L. Hausmanns neemt waar. Na ruim dertig jaar 'de Thuismarkt' gesloten.
- 2002 Burgemeester Cox vertrekt naar Veldhoven en wordt tijdelijk opgevolgd door burgemeester Nuytens van Valkenburg en vanaf

- 1 september door drs. Binderhagel. Het gouden priesterjubileum van oud-pastoor van der Zee. Oprichting van 'Vrouwen in Beweging'. Uitgave van het boek 'Wijnandsrade, de parel van Zuid-Limburg'. Het initiatief wordt genomen tot de jaarlijkse Isidorus-Gerardusvoettocht van Swier naar Wittem.
- 2003 'Scouting Wijnandsrade' na bijna achttien jaar ter ziele. Een kunstwerk op de binnenplaats van de kasteelhoeve onthuld.
- 2004 Afscheid van hoofdonderwijzer Lei van Oeffelt. Hij wordt opgevolgd door meester John Bruls.
- 2005 De Mariakapel op de Vink bestaat vijfenzeventig jaar. Uitgave van de wandel- en fietsgids 'Kruisen en kapellen in Wijnandsrade'. Sluiting van het postagentschap.
- 2006 Benoeming van pater Jos L'Ortye tot pastoor in Nuth en Wijnandsrade. Het kasteel en de kasteelhoeve komen in eigendom van 'de Stichting tot Behoud van Kasteel Wijnandsrade'. Het zilveren jubileum van 'de Vrienden van Wijnandsrade'. Onthulling in Swier van monumentje ter herinnering aan twee gesneuvelde Amerikaanse soldaten.
- 2007 Uitgave van het boek 'Wijnandsrade BinnensteBuiten'. Pastor J.L. Hausmanns overlijdt. Ziekteverlof van burgemeester Binderhagel, waarnemend burgemeester Vos.
- 2008 Afscheid van burgemeester Binderhagel en installatie van burgemeester Vos. Uitgave van het kookboek 'Smaakmakers van Wijnandsrade'. Veertigjarig bestaansfeest van het Gemeenschapshuis. De 'Proefboerderij Wijnandsrade' verhuist naar de boerderij van de familie Wimmers.
- 2009 De bouw van woningen in 'Panhuys'. 'De Stichting tot Behoud van de Isidoruskapel van Swier' wordt opgericht. De dichtbundel 'De droomstoomtrein' verschijnt (opnieuw een productie met bijdragen van de kinderen van de basisschool).
- 2011 De gedenkplaat van de gesneuvelde militairen aan de kerkhofmuur wordt gestolen. Kunstgrasveld 'RKVV Wijnandia' wordt aangelegd.
- 2012 'De Koninklijk Erkende Fanfare Sint Caecilia' viert het honderddertig jarig bestaan. Herinrichting van de Motte met paviljoens. Een Isidorusraam in het kerkportaal aangebracht. Kapelaan Amal benoemd. Een nieuwe gedenkplaquette aan de kerkhofmuur bevestigd. Het beeld 'Het Gezin' vernield. De veertigste tevens laatste editie van 'het Cultuur- en Folklore

- Festival van Wijnandsrade'. Een paardenmarkt op de Blauwe Steen. De eerste editie van de 'Kunstroute Wijnandsrade'.
- 2013 Troonsafstand koningin Beatrix. Inhuldiging Koning Willem-Alexander. 'Het Gemengd Kerkelijk Zangkoor Sint Caecilia' bestaat honderdvijftig jaar. Publicatie van een boek over het zangkoor 'Locus Iste'. Hoveniersbedrijf 'Luijten Groentechniek' opgericht.
- 2014 Pastoor L'Ortye vertrekt wegens zijn benoeming in Midden-Limburg. Het boek 'Wienesroa ich hawt van dich' verschijnt. Afscheid van burgemeester Vos, waarnemend burgemeester v.d. Loo. Burgemeester Schmalschläger benoemd. Deken Schreurs administrator. Kapelaan Jan Geilen benoemd. Einde van de 'Oranjevereniging Wijnandsrade'.
- 2015 De kerk drie weken dicht wegens onderhoud. De dichtbundel 'Bissebeekse Verzen' verschijnt.
- 2016 'De Stichting Schooltuin 't Paradijsje' opgericht. Officiële Opening van de eerste twee 'Poëzieroutes van Wijnandsrade' door burgemeester Schmalschläger.
- 2017 Het 'Pater Erich Wasmannpad' onthuld. De tweede Kunstroute van Wijnandsrade vindt plaats. Pastoor Jan Geilen benoemd. 'Levanto-groep' opent vernieuwde 'Brasserie Kasteel Wijnandsrade'. De derde en vierde lus van de 'Poëzieroutes Wijnandsrade'.
- 2018 Gedenksteen voor Franz Virnich onthuld. Boek 'Buurtvereniging de oude dorpskern Wijnandsrade 1968-2018'. Afscheid van burgemeester Schmalschläger. Het vijftigjarig bestaansfeest van het Gemeenschapshuis.
- 2019 Gemeentelijke herindeling waarbij Nuth, Schinnen en Onderbanken fuseren tot de gemeente Beekdaelen. Waarnemend burgemeester Verkerk. Daarna benoeming van burgemeester Geurts. 'De Hoge Raad van Adel' reikt het nieuwe gemeentewapen van Beekdaelen uit in de ridderzaal van het kasteel. Bevrijdingsconcert op de binnenplaats van het kasteel. De Panhuysvijver gerenoveerd. Kapelaan Amal vertrekt wegens benoeming tot pastoor in Midden-Limburg.
- 2020 Uitbraak Pandemie Covid-19. Eerste Lockdown. Aantal inwoners Wijnandsrade: 1.315, aantal woonadressen: 647.
- 2021 Tweede Lockdown. Het boek 'Natuurvorsers rondom de Motte' verschijnt. Op 22 december bestaan 'de Vrienden van Wijnandsrade' veertig jaar.

Samenstelling Jack Jetten

Belangrijke jaartallen uit de geschiedenis van Wijnandsrade (supplement)

In het boek 'Wijnandsrade BinnensteBuiten' (Wijnandsrade, 2007) staat op de pagina's 337-345 een jaartallenlijst met de belangrijkste feiten uit de geschiedenis van Wijnandsrade tot en met het jaar 2006. Hierna volgen enkele correcties op en omissies in die lijst:

1918 toevoegen: De Spaanse griep breekt uit; tot 1919 dertien dodelijke slachtoffers in Wijnandsrade.

1928 toevoegen: Opening van de 'apostolische school Minderbroeders Conventuelen'.

1944 toevoegen: De parochiekerk weer in gebruik genomen na provisorisch herstel. De Amerikaanse 2de Pantserdivisie Gevechtsgroep A bevrijdt Wijnandsrade op 18 september.

1947 vervallen: Inwijding van de gerestaureerde en vergrote parochiekerk. Deze tekst verschuift naar 1949.

1977 toevoegen: Dodelijk ongeluk bij motorraces in Wijnandsrade.

Samenstelling Jack Jetten

Voorzitter van 'de Vrienden' Wilfried Dabekaussen met het laatste bord van Wijnandsrade als onderdeel van de gemeente Nuth (foto: Eline Dabekaussen).

Professioneel
en betrouwbaar!

petit

• verbindt ••

• telecom • projectmanagement • IT oplossingen • domotica & beveiliging

Stationstraat 59 • 6361 BH Nuth • T 045 524 23 24 • petitverbindt.nl

RR

RIJSCHOOLROGER

Staat al 10 jaar garant voor kwaliteit

- Rijlessen schakel
- Rijlessen automaat
- Aanhangwagens binnen 1 dag
- Gratis introductieles Categorie B
- Theorielessen
- Erkend instructeur
- ADHD, Autisme en Faalangst
- Voorbereiding voor Rijtesten

WWW.RIJSCHOOLROGER.NL

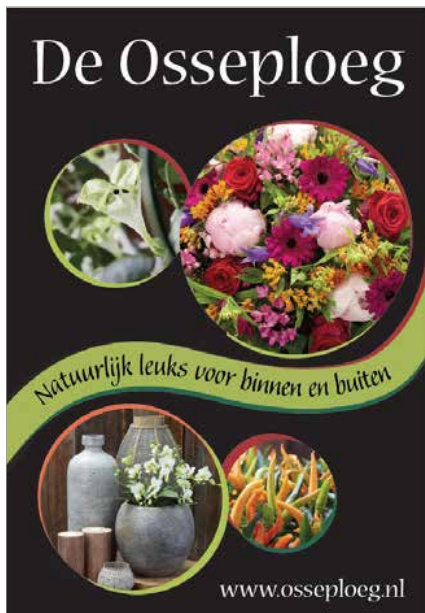
| T: 06 – 47 38 24 15

Canisius
DE LEKKERE STROOP UIT LIMBURG

Stroopfabriek Canisius Henssen BV
Nagelbeek 6-8
6365 EK Schinnen
Tel. +31(0)46-443 1212
info@canisiusstroop.nl • www.canisiusstroop.nl

De Osseploeg

Natuurlijk leuks voor binnen en buiten

www.osseploeg.nl

SPRONCKEN
KOUDETECHNIEK
KOELEN - VRIEZEN - AIRCONDITIONING

Hoofdstraat 45 A
6333 BE Schimmert
Tel: 045 - 4042348

www.sproncken.nl
info@sproncken.nl

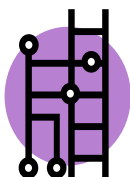

VISUMBUREAU - LIMBURG

Marie Louise Coeijmans - Roebroek
Swierderkerkweg 55
6363 CJ Wijnandsrade
tel. 045 5245498 / 06 27213920

www.visumbureau-limburg.nl

Schildersbedrijf Vankan

Platsmolenweg 44
6361 EM Nuth
tel.06-51991868
fax 045-8501162

E-mail: schildersbedrijfvankan@gmail.com

'De Vrienden van Wijnandsrade'

(de afgelopen veertig jaren in vogelvlucht)

Op 1 januari 1982 kwam er een einde aan de zelfstandigheid van de gemeente Wijnandsrade. Een grootschalige herindeling veranderde de landkaart van Zuid-Limburg ingrijpend en voegde de tot dan zelfstandige dorpen Hulsberg, Nuth (inclusief Vaesrade), Schimmert en Wijnandsrade samen tot de nieuwe, landelijke gemeente (Groot-)Nuth.

'Stichting de Vrienden van Wijnandsrade'

Die niet al te democratisch doorgevoerde ingreep leidde in heel Zuid-Limburg tot veel emoties. Zo ook in Wijnandsrade, alwaar in december 1981, in eerste instantie vooral als een reactie op die onoverkomelijke herindeling, de stichting 'Vrienden van Wijnandsrade' werd opgericht. De belangrijkste drijfveer waardoor de initiatiefnemers in de beginjaren van die stichting werden gedreven, was de eigenheid van het mooie Wijnandsrade zoveel mogelijk te bewaken en bewaren. In hun zorgen over het behoud van de karakteristieke identiteit van ons ongerepte dorpje stonden zij niet alleen. Hun initiatief, 'de stichting Vrienden van Wijnandsrade' op te richten, sloeg enorm aan. 'De Vrienden' telden binnen de kortste keren meer dan tweehonderd leden; een aantal dat in de loop van de daaropvolgende decennia moeiteloos werd gehandhaafd en dat inmiddels is uitgebouwd tot ver boven de driehonderd. En daarmee is de heemkundevereniging van het kleine Wijnandsrade een van de grootste van de hele provincie Limburg.

Op 22 december 1981 werd de oprichting van de stichting formeel bekrachtigd. Uit de mannen en vrouwen van het eerste uur werd een bestuur samengesteld, bestaande uit: voorzitter Jan Jansen, vicevoorzitter Math Marell, secretaris (tevens geestelijk vader van Bulletin Wijnandsrade) Jack Jetten, penningmeester Henk van Malkenhorst, ledenadministrateur Zef Meessen, de bestuursleden (pastoor) Jan Zinken, (schoolhoofd) Piet Hock, Frans Gerards, de dames Tonie Bloebaum-Habets en Mia Erkens-Herdick en erevoorzitter Frans Cortenraad (oud-burgemeester van Wijnandsrade).

Achteraf bezien is het uiteindelijk met de gevolgen van die gemeentelijke herindelingen meegevallen. Het was in het begin overigens best wel wenen, maar de bestuurders van de nieuwe gemeente Nuth bleken voldoende overtuigd van het bijzondere karakter van ons dorp en de stichting hoefde dan ook niet al te vaak aan de noodrem te trekken.

Alhoewel een paar keer wel, zoals bij het verhinderen van het voorgenomen kappen van de bomen rondom de Panhuysvijver. En – niet te vergeten – bij ons protest en onze inspanningen die er begin jaren tachtig toe hebben geleid dat de boerenhoeven van Laar, die bij de gemeentelijke herindelingen in eerste instantie waren toebedeeld aan de gemeente Heerlen, binnen (Groot-)Nuth weer terugvielen in de schoot van Wijnandsrade.

De aanvankelijke zorgen over het behoud van de zo bijzondere dorpsidentiteit en de angst dat het binnen de ‘grote gemeente Nuth’ wel eens slecht met het kleine Wijnandsrade zou kunnen aflopen, maakten vrij snel plaats voor een constructieve samenwerking met het nieuwe gemeentebestuur. In de loop der jaren werd de stichting bij steeds meer activiteiten betrokken, variërend van het organiseren van de jaarlijkse dodenherdenking en de Open Monumentendagen tot het aandragen van nieuwe straatnamen. De gemeente zal overigens al gauw hebben gemerkt dat voor ‘de Vrienden’ eigenlijk alleen maar het belang van het historische cultuurgood, het landschappelijke aanzien en het hechte gemeenschapsleven van Wijnandsrade alsmede het ontsluiten van het rijke verleden centraal stonden (en staan) en dat het niet in onze bedoeling lag het nu eenmaal genomen politieke besluit Hulsberg, Nuth, Schimmert, Vaesrade en Wijnandsrade samen te voegen tegen te werken. Onze stichting heeft zich dan ook altijd verre van de gemeentepolitiek gehouden. Dus wat toen ten aanzien van (Groot-)Nuth gold, geldt ook nu nog bij het opgaan in (het nog veel grotere) Beekdaelen.

Van waakhond naar heemkundevereniging

Als eerste wapenfeit van ‘de Vrienden’ werd begin 1982 een tentoonstelling georganiseerd, die zo aansloeg dat de beschikbare ruimte in het kasteel te klein bleek en dat de expositie met een opnieuw druk bezocht weekend moest worden verlengd.

En de jonge stichting timmerde gelijk verder aan de weg. Ter illustratie een greep uit de begintijd (zonder te pretenderen compleet te zijn):

- Het doorgaan met het organiseren van tentoonstellingen, maar ook van lezingen en excursies.
- De hoognodige restauratie van ‘t Sjaeveshuuske (de oudste kapel van het dorp) en van enkele in verval geraakte veld- en wegkruisen.
- Het beheer en onderhoud van de plaatselijke religieuze landschapsmonumentjes en het beschrijven van de geschiedenis ervan.

- Het initiëren van en adviseren bij het herstel van de door boomrot ernstig aangetaste Lingelei; de indrukwekkende oprijlaan naar het kasteel.
- Het (in 1992) nemen van het initiatief tot het starten van een geldinzamelactie, teneinde de zware aardbevingsschade aan de Sint Stephanuskerk te bekostigen.
- De plaatsing van een gedenkplaat nabij het oude kerkhof, waarin de namen zijn aangebracht van de geallieerde soldaten die op het grondgebied van ons dorp in de Tweede Wereldoorlog zijn gesneuveld.
Dit monumentje is in 1986 geplaatst en enkele jaren later door de plaatselijke basisschool geadopteerd. 'De Vrienden' organiseren er sindsdien jaarlijks op de vierde mei (in nauwe samenwerking met het kerkbestuur, de schooljeugd, Scouting Wijnandsrade – later Scouting Nuth – het zangkoor en de fanfare) een sobere maar indrukwekkende dodenherdenking.
- Het inblazen van nieuw leven in enkele oude tradities, waaronder 'het verbranden van de kermisman' en een meer dan honderd jaar oude bedevaart vanuit Wijnandsrade naar de basiliek van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart in Sittard.
Deze bidtocht is in het jaar 1873 op gang gekomen en vindt ook nu nog jaarlijks plaats (trouw op de eerste zondag van de maand mei; ook al is Corona de laatste twee jaren een spelbreker geweest).
- Het waar mogelijk ondersteunen van het jaarlijkse Antiek- en Folklore Festival van Wijnandsrade, met een eigen druk bezochte informatiestand en door actief mee te werken aan de realisatie van enkele 'tableaus vivant' en van diverse luchtige maar toch educatieve toneelvoorstellingen over onder andere de bokkenrijders, de Franse tijd, het boerenleven, wegkruisen, de mijntijd en een eerbetoon aan Toon Hermans.
Het Antiek- en Folklorefestival begon in 1973 als een druk bezochte Antiekbeurs en groeide in de loop van de daaropvolgende decennia in en rondom het kasteel uit tot een succesvol Cultuur- en Folklore Festival boordevol antiek, folklore, oude ambachten, volksgebruiken en tradities, kleinkunst en wat al niet meer, omlijst met muziek en met drank en spijs uit de regio. Dit wijd en zijd vermaarde evenement was een initiatief van de plaatselijke handbalvereniging, die gedurende het veertigjarige bestaan (van 1973 tot en met 2012) de regie over dit festival is blijven voeren. In 2012 ging het festival spijtig genoeg ter ziele.

En onder de vele sympathisanten die zich bij de start van de stichting als lid van 'de Vrienden' aanmeldden, bleek grote behoefte te bestaan aan meer kennis over de geschiedenis van het dorp en de regio. Daarop heeft het bestuur toen ingespeeld met de publicatie van een aantal thematische brochures over de bokkenrijders in en rondom Wijnandsrade, de gedenkplaat ter nagedachtenis aan de geallieerde soldaten die hier zijn gesneuveld, de bedevaart naar Sittard, de religieuze landschapsmonumenten van ons dorp en over de mijntijd in Wijnandsrade alsmede met de uitgave van de inmiddels uitverkochte boeken 'Wijnandsrade in oude ansichten' en 'De Tweede Wereldoorlog in Wijnandsrade'. Daarnaast hebben wij mee aan de wieg mogen staan van de boeken 'Swier, zoals het was, is en mag blijven' (in samenwerking met de buurtvereniging van dit gehucht), 'Swier, een dorp dat echt bestaat' (met oorlogsherinneringen van de hand van de auteur Wim Dubois) en van de herdruk door uitgeverij Peregrinus van 'Bazen, Knuppels, Knechten' (de indringende historische streekroman van de hand van de schrijver Fons Erens die zich in deze contreien afspeelt).

In 1982 zijn wij begonnen met de uitgave van een eigen bulletin, boordevol informatie over Wijnandsrade vroeger en nu; met speciale aandacht voor geschiedenis, archeologie, genealogie, de natuur, cultuur en het Limburgse dialect, waarbij wij altijd onze best hebben gedaan oud en jong aan te spreken.

(foto: Jan Jansen 2008).

De doelstelling en de activiteiten van 'de Vrienden' verbreedden zich daarmee al snel van 'waakhond' naar die van een echte heemkundevereniging, maar dan wel meer en meer in de breedste zin van de betekenis.

Van stichting naar vereniging

In 1994 besloot het stichtingsbestuur voor een meer democratische organisatievorm te kiezen, waardoor de leden actiever bij de activiteiten betrokken konden worden. Op 22 juni 1994 werd de stichting 'Vrienden van Wijnandsrade' bij notariële akte omgezet in een heemkundevereniging, die sindsdien naast een dagelijks en een algemeen bestuur een jaarlijkse algemene ledenvergadering kent. Het dagelijks bestuur van 'de Vrienden' stipfelt het te voeren beleid uit, ontwikkelt nieuwe initiatieven, bereidt de verenigingsactiviteiten voor, coördineert de uitvoering ervan en bewaakt de financiën. Het algemeen bestuur denkt en werkt actief mee en is het overlegorgaan, waaraan het dagelijks bestuur formeel verantwoording aflegt. En sinds 1994 organiseren 'de Vrienden' een keer per jaar een algemene ledenvergadering, waarin alle leden van harte worden uitgenodigd mee te praten over het doen en laten van hun heemkundevereniging en nieuwe ideeën aan te dragen. Na afloop van die druk bezochte – en vooral ook gezellige – bijeenkomsten vindt doorgaans een interessante lezing of presentatie plaats.

Via Bulletin Wijnandsrade – dat sindsdien standaard twee keer per jaar verschijnt – en sinds het voorjaar van 2006 ook via een eigen website (die onder de domeinnaam 'www.vriendenvanwijnandsrade.nl' kan worden geraadpleegd) wordt het verdere contact onderhouden met de vele mensen die Wijnandsrade een warm hart toedragen en doen 'de Vrienden' verslag van de belangrijkste gebeurtenissen in het dorp en van relevant historisch onderzoek.

En in de daaropvolgende jaren borduurde de vereniging door op de eerder ingezette lijn met het in stand houden van plaatselijke tradities, excursies (bijvoorbeeld naar Trier, Paffendorf, het Salviuskerkje van Limbricht en de Sint Landricuskerk van Echt), aansprekende lezingen in het gemeenschapshuis en het kasteel en met het op orde houden van de plaatselijke kruisen en kapellen en (samen met het kerkbestuur) met het onderhouden van het oude kerkhof.

Bij gelegenheid van het twintigjarig bestaan verscheen in 2002 het boekwerk 'Wijnandsrade, de parel van Zuid-Limburg' en vijf jaar later als kroon op het zilveren jubileum de publicatie 'Wijnandsrade BinnensteBuiten'. In die traditie grijpen wij binnenkort het veertigjarig

jubiläum aan voor de uitgave van een alomvattend boek over de Sint Stephanuskerk.

Op publicitair gebied mag daarnaast melding worden gemaakt van een handzame wandel- en fietsgids langs alle kruisen en kapellen van het dorp (2005), van de dichtbundel 'Er is een raam in de maan' met bijdragen van alle leerlingen van de Sint Stefanusbasisschool (in het schooljaar 1998/1999) en van het kostelijke kookboekje 'Smaakmakers van Wijnandsrade' (2008), met authentieke plaatselijke recepten en de verhalen daarachter.

En opnieuw zonder te pretenderen compleet te zijn, volgt hierna in telegramstijl een lijstje met in het oog springende initiatieven en activiteiten sinds de jaren negentig:

- De uitgave van een setje ansichtkaarten van zes karakteristieke plekken in het dorp (een viertal daarvan is ter illustratie in dit artikel opgenomen).
- Met dank aan ons bestuurslid Hubert Gerards is het foto-archief van 'de Vrienden' inmiddels gedigitaliseerd en met dank aan Mariska Jansen, de dochter van onze mede-oprichter en erevoorzitter Jan Jansen, zijn wij in het bezit gesteld van zijn rijke foto-archief.
- Het verzorgen van rondleidingen in de kerk en het kasteel, waarbij wij gebruik kunnen maken van een logboek en van een zelf geproduceerde dvd over de geschiedenis van Wijnandsrade.
- Het zo nu en dan organiseren van concerten in de St. Stephanuskerk, een taak die na verloop van tijd meer en meer is overgenomen door de Stichting tot Behoud van de Sint Stephanuskerk. Trots kijken wij in dit verband terug op enkele hoogstaande klassieke concerten en op de bijzonder geslaagde optredens van de Byzantijnse mannenkoren L'Esprit (in 2003) en Cantus ex Corde (in 2005).
- In 2019 organiseerden wij samen met de Koninklijk Erkende Fanfare Sint Caecilia van Wijnandsrade en de gemeenschappelijke zangkoren van de voormalige gemeente Nuth op de kleine binnenplaats van het kasteel een sfeervol en hoogstaand bevrijdingsconcert.
- Daarnaast zijn wij doorgedaan met het organiseren van excursies naar bijvoorbeeld Houthem Sint Gerlach en naar de oude binnenstad van Sittard en incidenteel met het verlenen van medewerking aan regionale heemkundemarkten.

(foto: Jan Jansen 2008).

- In 1996 opperde oud-pastoor Jan van der Zee het idee voor de leerlingen van groep 8 van de Sint Stefanusschool een opstelwedstrijd uit te schrijven rondom een actueel lokaal of regionaal thema. Deze wedstrijd vindt sindsdien jaarlijks plaats en is – als klein eerbetoon – naar hem vernoemd.
- in Swier verleenden wij medewerking aan de realisatie van een plaquette ter herinnering aan twee Amerikaanse soldaten die ter plaatse in 1944 zijn verongelukt.
- In 2011 droegen wij noodgedwongen zorg voor een nieuwe gedenksteen ter herinnering aan de geallieerde soldaten die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Wijnandsrade zijn gesneuveld (nadat de oorspronkelijke plaquette enkele dagen voor de nationale dodenherdenking van dat jaar door anonieme dieven was ontvreemd).
- ‘De Vrienden’ waren in 1995 nauw betrokken bij de plaatsing van een wegwijk tussen de Vink en de Blauwe Steen (met de inspirerende spreuk ‘Gank meh wiejer en maak angere bliejer’) en in 2001 bij de realisatie van een memoriekruis in Laar.
- In 1998 stonden wij oud-dorpsgenoot Zef Marell met raad en daad terzijde bij de restauratie van de volledig in verval geraakte

Ourdesgrot in de zijwand van de plaatselijke Motte; een project dat volledig op zijn initiatief en voor zijn rekening tot stand is gekomen.

- In samenspraak met het bestuur van de Stichting tot Behoud van Kasteel Wijnandsrade (en een aantal ter zake deskundigen) is het ons in 2010 gelukt de Motte te verrijken met een viertal prieeltjes met daarin zeldzame gele kornoeljesstruiken.
- Waar nodig mochten wij in de jaren 1999 en 2000 medewerking verlenen aan het prachtige initiatief van de buurtvereniging van Swier tot de realisatie van de Isidoruskapel.
- Nadien hebben wij de organisatie op ons genomen van de jaarlijkse 'Isidorus-Gerardus wandeling' door de natuur tussen Swier en Wittem.
- Afgelopen september vond onder grote publieke belangstelling een 'memoriewalk' plaats ter herinnering aan de bevrijding van Zuid-Limburg, zevenenzeventig jaar geleden. Mogelijk is hier een nieuwe traditie geboren (!)

- (foto: Jan Jansen 2008).

(foto: Jan Jansen 2008)

- 'De Vrienden' stonden in 2015 vol enthousiasme mee aan de wieg van 't Paradijsje'. Met jong en oud verbouwen wij er sindsdien lekkere en gezonde groenten. Het is een volledig op organische basis opgezette dorps- en schooltuin die met dank aan Lujten Groentechniek, de plaatselijke schooljeugd, vrijwilligers uit het dorp en statushouders (buitenlandse vluchtelingen), groeit en bloeit.
Meer weten? Interesse? 't Paradijsje ligt achter de school en u kunt er – als het weer het toestaat – elke zaterdag terecht van 9.30 uur tot in het begin van de middag (of bel anders Wilfried Dabekaussen: 045 – 524 13 20, 06 – 5369 4984).
- In 2012 en 2017 organiseerden wij druk bezochte kunstroutes door het dorp langs een verheugend groot aantal exposanten.
- In de jaren 2016 en volgende stampten wij een Poëzieroute uit de grond, bestaande uit vier in elkaar overlopende wandellussen die door de onvolprezen en nog vrijwel ongerepte natuur van het dorp langs achtendertig zuiltjes met bijpassende gedichten voeren.

- In het verlengde daarvan vinden periodiek poëziemiddagen plaats, een initiatief dat wij de komende jaren verder willen uitbouwen.
- Sinds kort is de website van 'de Vrienden' uitgebreid met een 'Poëziepaerelketting' met een gestaag groeiend aantal (Nederlandstalige en dialect)gedichten.
- En om alvast te noteren: op het ogenblik zijn wij, bij gelegenheid van onze veertigste verjaardag, druk bezig met de voorbereidingen van een ouderwets 'weiefiëës' (hoogstwaarschijnlijk) op zaterdag 14 mei aanstaande. Nadere informatie volgt.

Al met al een imponerende lijst. Maar wij hebben dat natuurlijk niet alleen gedaan. Bij dat alles springt al vanaf het prille begin van 'de Vrienden' de prettige samenwerking in het oog met andere verenigingen en instanties. Te denken valt daarbij aan het kerkbestuur, de basisschool, het gemengd kerkelijk zangkoor, de fanfare, de stichtingen tot behoud van de Sint Stephanuskerk, het kasteel en de Isidoruskapel, het bestuur van het voormalige Cultuur- en Folklorefestival, de plaatselijke sportverenigingen, carnavalsvereniging de Veldkretsers, de buurtverenigingen en aan het gemeentebestuur van Nuth en sinds kort van Beekdaelen; maar ook aan de vele vrijwilligers bij wie wij in het dorp terecht konden en kunnen. En – om zeker niet te vergeten – de steun van onze vele sponsors en adverteerders. Zonder die hulp en prettige samenwerking hadden wij nooit veertig jaar oud kunnen worden en zo'n breed scala aan activiteiten kunnen ontplooiën.

Van heemkunde naar 'de Vrienden'

Aanvankelijk ongemerkt maar steeds nadrukkelijker maken 'de Vrienden' een ontwikkeling door naar een vereniging die zijn traditionele interesses en taken trouw blijft, maar die zich daarnaast niet wenst te laten begrenzen door het strikte begrip 'heemkunde'. Wat uit deze vogelvlucht mag blijken, is dat wij ons op een steeds breder terrein laten inspireren en doen gelden, in het belang van ons mooie dorp en ter bevordering van de leefbaarheid.

Het grote en nog altijd groeiende aantal leden van 'de Vrienden' sterkt ons daarin en houdt ons vitaal.

Wiel Oehlen

Karien Goessens-Schrijen
(met dochtertje Sien)

Henk
van Malkenhorst

Rinus
van den Nieuwenhof

Het bestuur van 'de Vrienden' (2021)

V.l.n.r. zittend: erevoorzitter Frans Cortenraad, Math Marell; v.l.n.r. stond: Jack Jetten, Wiel Oehlen, Rein Krikke, Wilfried Dabekaussen, Ria Marell, Jo Luijten, Nicolle Driessen, Hubert Gerards, Louis Cordewener en Esther Steins (foto: Kirsti Heijnen). Op de groepsfoto ontbreken Karien Goessens-Schrijen, Henk van Malkenhorst en Rinus van den Nieuwenhof, die uiteraard ook op deze bladzijde thuishoren.

In den Haversack
Putstraat 58
6361DK Nuth

06-51324571
info@haversack.nl
www.haversack.nl

Bouwbedrijf Gerards
Wijnandsrade, 06-46190862

Voor al uw bouw- of
verbouwplannen?
Bel ons voor een
vrijblijvend gesprek.

www.bouwbedrijfgerards.com

AAN DE
MEULE
RESTAURANT

DIT IS
DÉ KRACHT
VAN FRISSEN

TUIN&PARKMACHINES

VEEGMACHINES

INDUSTRIEMACHINES

REINIGINGSMACHINES

mens. kennis. machines.

Friszen Groen Techniek B.V.
De Valkenberg 15 | 6301 PH
Valkenburg aan de Geul
+31 (0)43 - 60 89 200
www.friszen-groentechniek.nl

FRISSEN
GROEN TECHNIEK

Luijten GROEP

luijtengroep.nl

Alles in één hand, dat ontzorgt!

Luijten Groep is een dynamisch en energiek bedrijf, dat bestaat uit een team met groene vingers, harde werkers en knappe koppen. Sinds de oprichting in 2003 hebben we al menig project met plezier mogen ontwikkelen, uitvoeren en onderhouden.

Luijten Groep staat voor totale ontzorging van onze opdrachtgevers. We bundelen onze krachten, werken samen en combineren de beste diensten van onze bedrijven zodat we van ontwikkeling tot advies en van uitvoering tot nazorg een maatwerk totaalpakket kunnen bieden. Samenwerking versterkt! Luijten Groentechniek BV, Equipment Service Zuid BV en Greenspot & Co BV bundelen haar talenten in Luijten Groep!

Luijten Groentechniek

- Design & Construct
- Tuin aanleg en onderhoud
- Openbare ruimte
- Landschap beheer
- Grondverzet
- Boomverzorging
- Gladheidsbestrijding
- Reinigingstechniek

Equipment Service Zuid

- Inkoop, verkoop en verhuur materieel
- Onderhoud en reparatie van alle merken machines
- Grondverzet
- Transport
- Groenvoorziening en cultuurtechniek
- Kleinmaterieel
- Infra en bouwtechniek
- Reinigingstechniek

Greenspot & Co

- Design & Construct
- Natuurlijk spelen
- Sport & adventure
- Beleef en beweegruiimte
- Participatie
- Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Thermiekstraat 21 | 6361 HB Nuth | +31 (0)45 565 0711 | info@luijtengroep.nl

Zegeningen en recepten bij ziekten op de boerderij

(‘van mensch en dier, een eeuw geleden in de jaren twintig’)

De Brommelerhof in Wijnandsrade in de jaren 1900-1955
(foto: uit het privé-archief van de auteur).

De Brommelerhof was een van de grotere boerderijen van Baron von den Bongart in de Vrijheerlijkheid Wijnandsrade. De oude hoeve staat al vermeld in 1490 in een register van leengoederen van de ridderkasteelheer van Wijnandsrade en die lag in de laagte bij de Siep, een beekje dat in de Geleenbeek achter de boerderij uitmondde, nabij de watermolen. De huidige carréhoeve werd in opdracht van de baron honderdvijftig meter oostwaarts op de hoogte gebouwd rond 1890. Tijdens de Eerste Wereldoorlog in 1916 werden alle hoeven van Baron Pius Wilderich von Bongart in Wijnandsrade verkocht aan de directeur van de Heerlense Bank. En die verkocht ze – bij het instorten van de Duitse mark - successievelijk door aan diverse boeren. De Brommelerhof kwam in 1917 in handen van opa J.W. Constant Snijders, pachter op de kasteelhoeve Tervieren in gemeente Klimmen, parochie Voerendaal.

In 1926 liep het geldende pachtcontract af en kon mijn vader C. Joseph. M. Snijders (1900-1998) aan de slag en trouwde hij met Clara Keijbets, afkomstig van de Winselerhof in Kerkrade. Joseph Snijders had als oudste boerenzoon ervaring met het gemengd agrarisch bedrijf. Hij gebruikte het eerste werkjaar tevens om een register op te stellen – mede in kasboekvorm – om het totale leven op en rond de boerderij te archiveren. In de vorm van hoofdstukken voor huishouden, personeel, de dierendiversiteit en hun producten, de akkerplanning en de opbrengsten, gebouwen en machinerieën en de weersveranderingen. Ook maakte hij aantekeningen over de waarde en verkoop van boerderijen (hij werd lid van de Pachtkamer), agrarische voorlichtingsbijeenkomsten én wat te doen bij ziekten van mens en vooral dier. Zijn geschreven aantekeningen geef ik onderstaand letterlijk in oude spelling weer. Wel heb ik de betekenis van ziekte-namen en medicijnen opgezocht en cursief toegevoegd.

Ik vond en vind het een interessante terugblik in een stukje boerenleven van een eeuw geleden, waarin de huidige agrariërs of -kinderen zich ook nog zullen herkennen.

‘(Ge)grepen uit het Rijke Roomsche Leven’

(foto: uit het privé-archief van de auteur).

1. Zegenen

1 Bij koliek

(ziektebeeld vooral bij paarden (ook mensen) zoals kramp-, verstopping-, gas- en zandkoliek, vaak veroorzaakt door verkeerde voeding)

Akte van geloof, hoop en liefde bidden, dan zegt men 'O gij arm dier, zijt gij van God of van de Allerheiligste Drievuldigheid bevangen, zoo zult gij van al uwe smart en pijn op het oogenblik genezen zijn'. Herhaal twee aktes van G. H. en L. en vijf Onze Vaders tot intentie.

2 Bij stuwen van bloed

(overvulling van een orgaan met bloed dat onvoldoende afvloeit, kan vertraagde bloedsomloop veroorzaken, aderontsteking, komt ook voor bij borstvoeding)

Men maakt het teeken des kruises, bidt akte van geloof, leest uit Sint Jans Evangelie, dan weer akte van Geloof, en noem den naam van den mensch: 'Geloof standvastig, dan zult gij ontslagen zijn van al uwe pijn' en dan moet het gestild zijn.

3 Bij verrukking

(verzamelwoord voor (geest)vervoering, opgewondenheid, overspanning, waanvoorstelling)

Ter eere van het bitter lijden van onzen Heer Jezus Christus: het kruis driemaal maken met den voet voor het vee en met den duim voor den mensch. 1sten ter eere van God den Vader, 2den ter eere van God den Zoon, 3den ter eere van God den Heilige Geest. Elke maal er op drukken. Tenslotte vijf Onze Vaders en Weesgegroeten bidden ter eere van de Allerheiligste Drievuldigheid.

4 Bij oploopen van koeien

(infectieziekte zoals ziekte van Lyme, Q-koorts, salmonellose, vogelgriep > besmettelijk voor mens!)

Men maakt het teeken des kruises en dan: 'Ik geloof aan God den Vader enz. O gij arm dier, zijt gij van God of van de Heilige Drievuldigheid bevangen, zoo zult gij terstond neer geslagen zijn'. Dan het teeken des kruises maken, weer 'geloof aan god den Vader enz. en drie Onze Vaders' tot intentie. Dan 'ik geloof in God den Almachtigen Vader, schepper van hemel en aarde ... enz.'

5 Iemand die zich gebrand heeft

Driemaal op de wonden blazen, ter eere van God den Vader, driemaal God den Zoon en driemaal God den Heilige Geest, en ook zoo menige keer drie Onze Vaders en drie Wees Gegroeten ter eere der H. Drievuldigheid. 'Daar

was een woord uit Gods mond en genees deze wond van vuur en brand, opdat het zich inbijt en niet moge verder gaan. Amen'.

6 Bij slak

(besmetting met buikpotig weekdier)

Ter eere van het bitter lijden van de arme zielen in het vagevuur. Zie verder bij 'verrukking' (3). Voorts een groos of wat stroo waar ze opstaan verbranden of verdrogen laten. Tenslotte vijf Onze Vaders en Wees Gegroeten.

7 Bij mond en klauwzeer

(zeer besmettelijke virusziekte bij evenhoevige dieren > blaren bij mond, hoef of uier, dier kan zelfs kreupel worden (niet besmettelijk voor mens)

Driemaal een kruisteecken met de hand op de koe maken. Bidden: drie maal het Onze Vader en Wees Gegroet, voor de arme zielen in het vagevuur. Voor iedere koe apart doen.

8 Schouder 'af' bij paarden

(schouderblokkade bij paard, bijvoorbeeld vanwege val, zowel bij trek- als dressuurpaarden, paard leunt op z'n binnenschouder, gaat scheef lopen, afbuigen)

Iemand zegent de schouder en dan moet een ander negen dagen lang een boete doen, namelijk iederen dag op de schouder, knie en onderbeen van het paard een kruis maken, met hetzelfde palmtakje en wijwater en driemaal een onze Vader bidden ter eere van de H. Drievuldigheid. Verder bidden 'Ik geloof in God den Vader ...'enz. plus negen maal het Onze Vader en negen maal het Wees Gegroet bidden en daarna weer 'ik geloof in God den Vader'.

9 Bij roos in de uier van een koe

(huidaandoening, ophoping van dode huidcellen > ook bij mens > hoofdroos)

'Geloof in God den Almachtigen Vader enz.' 'Roos ik zeegen u , in de naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geest' Drie kruisjes over de pijn maken. Bid drie Onze Vaders en Weesgegroeten en drie maal 'eer aan den Vader enz. Ik geloof in God den Almachtigen Vader enz.'

10 Bij koliek (variatie op 1)

(ziektebeeld in maag en darm vooral bij paarden: kramp-, verstopings-, gas-, zand-koliek; ontstaat meestal vanwege slecht voedsel)

Men noemt het dier of den mensch met de naam, 'dat die mag genezen van de pijn' en bidt dan drie onze Vaders en wees Gegroeten, ter eere van de zeven smarten van Maria.

11 Bij het droog maken van koeien

(soort zwangerschapsverlof voor de koe, de uier wordt niet meer gemolken, de lactatie stopt)

De koe de laatste maal goed uitmelken en daarna niet meer. En dan tijdens het melken blijven bidden voor de armste zielen en 'eere zij den Vader enz.' er na, zonder Amen.

12 Koeien die voor het eerst buiten komen

(na winterperiode op stal gaan koeien dansend en springend weer naar buiten....)

Om zich niet te stooten: onze Vader en wees Gegroet bidden per koe, voor de arme zielen, en dan met wijwater een kruis op het staartbeen maken.

(foto's: uit het privé-archief van de auteur).

2. Recepten e.d.

1 Bij schurft enz. en bij plekken om de oogen

(besmettelijke huidziekte door schurftmijt, parasieten of teken, onder andere rond uiers)

Twee à drie maal smeerren met een mengsel van: vijftig gram creoline, vijftig gram brandspiritus en vier ons groene zeep. Kan ook met ieder

vijftig gram. Daarna wasschen met eenen creolineoplossing van tweeënehalf procent en dat eenige dagen herhalen.

2 Bij mok

(mok is verzamelnaam voor vormen van huisirritaties en ontstekingen aan onderbenen van een paard)

Baden drie maal per dag in: drie liter water, tweehonderd gram loodsuiker en honderd gram gebrande aluin. Blijft de zieke plaats vochtig, dan bestrooien met een gram jodaform en vijf gram looizuur (?). Dunne korsten laten zitten. Dikke korsten insmeeren met een gram jodaform in tien gram vaseline.

3 Bij schapen schurft

Insmeren met mengsel van vijftig l. water, een flesch creoline, twee kg. groene zeep en een pond soda.

4 Luizen bij kalveren

(heel kleine insecten, parasieten, besmettelijk)

Om de vier dagen behandelen met creoline of raapolie; het strooisel meteen verbranden en de stal reinigen.

5 Bij blaren op spenen

Dit ontstaat meestal door voedingsoorzaken, soms door pokken. De tepels inwrijven met boorzalf.

6 Bij 'lijf bieden'

Is het ernstig dan hechtingen laten aanbrengen door de scheede en niet meer laten dekken.

7 Bij dikke uiers

(prolaps vaginae: bij koe of schaap: uitstulping van de schedewand en baarmoedermond bij hoogdracht, einde van zwangerschap)

Bij koeien, meestal net gekalfd: insmeren uit een halve tas gebluschte kalk met raapolie en met een gele eierdooier erin.

Bij groote uiers

Mengsel van gebluschte kalk maken met een beetje water erop, vel eraf scheppen en aanmaken met olie.

8 Bij Diarrhee

(bacteriële infectie in de darmen) Bij een kalf van een jaar: eerst vierentwintig uur vasten, dan direct veertien dagen op hooi en water, geen meel voeren.

9 Bij luizen (zie ook 17)

Bij koeien zijn die niet makkelijk te verdrijven. Heet wasschen met zeep en daarna nawasschen met lysol of creoline vijf tot tien procent.

10 Bij sarcoptes mijten

(Deze mijt is heel besmettelijk, veroorzaakt schurft, ernstige jeuk en huidklachten. Komt ook bij honden voor. Is goed te behandelen)

Is zeer besmettelijk voor runderen en mensen. Het weerstandvermogen der sarcoptes mijten is niet groot, behandelen met sterk riekende stoffen zoals zwavelpreparaten, etherische oliën en andere stoffen, zo worden ze zeer spoedig gedood. De eieren der mijten zijn daarentegen zeer weerstand biedend en moeten daarom meerdere keeren behandeld worden om de mijten die uit de eieren komen te doden. Dan behandelen met pure creoline, later afwassen met teerzeep; nog niet goed, dan weer herhalen.

11 Bij luis, schurft en herpes

Luis kan men heel goed met molasse bestrijden. *(suikervervanger)*
Het beste tegen schurft is afgetapte motorolie gebruiken, drie à vijf maal smeren. Herpes vraagt deskundige behandeling van arts. *(is een virus, zowel op lip als bij de genitaliën)*

12 Bij niet drachtig krijgen van koeien

(Ook bij koeien komen vruchtbaarheidsproblemen voor, bijvoorbeeld door baarmoederontsteking, waarbij de koe niet tochtig of zelfs niet drachtig wordt; kan met voeding, ziekte of stress van doen hebben).

Iedere koe of rund per dag een liter haver in gekiemde toestand geven en ze dan laten dekken. Haver laten kiemen in een haverkiemkast, volgens teekening van de firma Sluis in Weespercarspel.

13 Koeien die niet goed vreten of 'nirgelen' (herkauwen)

Twee dagen niets te eten geven, poeder bij den dokter halen, dat een à twee afgestreken eetlepels geven in lauw water met wat zout er in. Dan langzaam beginnen te voeren, vooral met hooi en havermeel, niet te veel bieten en in het begin ook niet te veel water en ander meel. Iederen dag enkele lepels zout geven is goed, bijvoorbeeld in een flesch inschudden. Nieuwe Hollandsche koeien in het begin niet te veel bieten geven.

14 Diarrhee bij kuikens

Is te genezen met een mengsel van 1) havermout met roode wijn tot kleverige massa aangemaakt en een à twee maal daags geven; kijk welke hoeveelheid ze in een half uur opeten; 2) een haffel (*handvol*) gekookte rijst in rijstwater; 3) houtskool in het voer stoppen.

15 Nageboorte bij koeien

(vruchtvliezen komen na het kalven niet vlot af)

1) Een theelepeltje (vier gram) op een liter water (flesh) laten drinken en drie maal op een dag herhalen, dan moet het weg zijn; 2) koe alleen zetten, pillen van dokter bij steken of poeders geven en goed warm houden; een à twee maal met lysol uitspoelen; wat creoline in den stal doen, rondstrooien; koe van achter goed ontsmetten. Koe met nageboorte moet blijven staan en alleen/apart gezet worden.

16 Voor koe die 'verpakt' is

(Koeien die moeilijk tot afkalven komen; hebben extra mineralen en vitamines nodig; ook tegenwoordig worden bolussen gegeven, rijk gevuld met koper, zink, mangaan, jodium, cobalt, selenium en diverse vitamines.)

Mengsel maken van vier lood zout, vier lood peper en vier lood roet uit de bakoven, mengen met bruine zeep en verdelen in vier bollen; 's avonds en 's morgens steeds twee bollen geven (koud leggen).

(Lood = oude maat voor massa, na 1816 gelijk aan 10 gram).

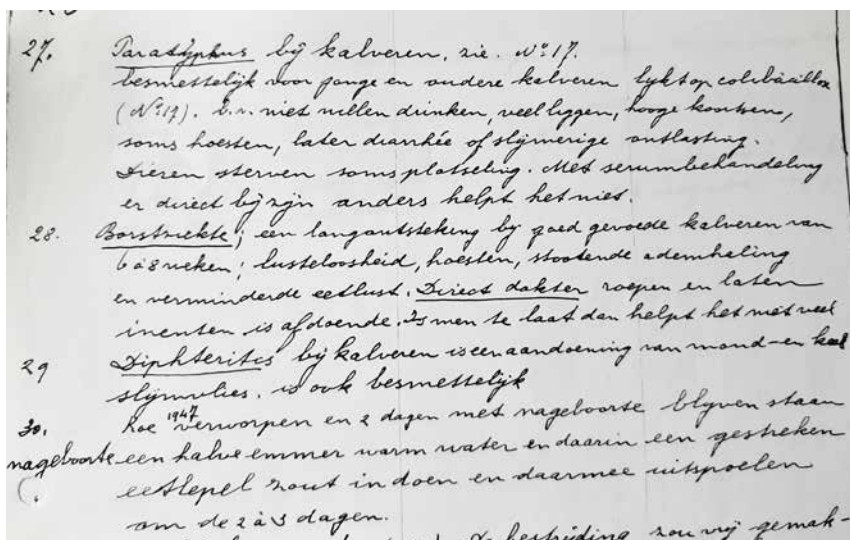
17 Bij schurft

(luizen of uitwendige parasieten). Het beste en goedkoopste middel hier tegen is oude afgewerkte motorolie met een borstel er op smeren .

18 Bij kalveren aan den witte diarrhee of colibacillose (besmettelijk!)

(waterige poep, door bacteriële infectie in de darmen)

1) geen zuivere melk geven, wel half melk en half rijstwater, beide koken, 2) kalveren uit elkaar zetten, 3) nieuwe kalveren niet bij de zieken zetten, 4) ontsmetten met creoline, poeders geven een suikerlepel per keer, 5) als de mest weer beter is dan geen poeder meer geven, 6) in-enten is ook goed (op dokters recept).

(afbeelding: uit het privé-archief van de auteur).

19 Paratyphus bij kalveren

(darminfectie door salmonella bacteriën)

Besmettelijk voor jonge en oudere kalveren, lijkt op colibacillose, bijvoorbeeld als kalf niet wil drinken, veel blijft liggen, met hoge koorts en soms hoesten, later diarree of slijmerige ontlasting; dieren sterven soms plotseling; behandelen met serum, er direct bij zijn anders helpt het niet !!

20 Borstziekte bij varkens

(vlekziekte, tuberculose of varkenspest, is besmettelijk)

1)biggen direct laten inenten, 2)ontsmetten met gewone kalk en daarin tien procent creoline en dat een paar malen om de veertien dagen herhalen; varkens met de vat-sproeier (gebruikt bij de fruitbomen) schoon spuiten en dan vooral ook van boven; alle varkens opruimen en de stal dan goed ontsmetten voor dat er nieuwe varkens komen.

21 Streptococcen bij koeien

(bacteriële ontsteking in keel en neus, vooral bij varkens, besmettelijk voor mensen)

De luiers dikwijls leeg trekken en waschen met warm zout water, een handvol op een halve emmer, en de tepels met vet insmeren als ze schrammen krijgen. *(Zorgen voor goed stalklimaat).*

22 Zweren pooten bij koeien (mond-en-klauwzeer e.d.)

(vocht of zelfs bloed afscheiding, kan chronisch worden)

Poot vijftien minuten in water met soda stoppen, daarna in een zakje met soda en stijfsel stoppen (moet stijf zijn); of in zemelen waarin creoline zit; mocht later wildvleesch tusschen de teenen zitten, dan dit weg vege met een strooband en er wat van den dokter op doen, zodat de wond goed hard wordt; bij mond-en-klauwzeer zuivere jodium gebruiken en in zakjes klaar zetten.

23 Bij runderhorzel en schurft

Horzeline is voor beiden goed *(smeerzalf voor de dierenhuid).*

24 Loodvergiftiging bij koeien

Komt door afval van lood en kan tot sterven leiden.

25 Bij wonden van dieren, vooral bij paarden

Niet uitwaschen met creoline- of lysoloplossing, maar insmeren met een 10% jodiumtinctuur is beter.

26 Voeding van (fok)zeug

Persvoer tot vier kg. geven met veel aardappel- en graanafval; bij verstopping of harde mest geve men zemelenslobbering en bijvoorbeeld driemaal daags een eetlepel Engelsch zout.

27 Borstziekte

Dat is een longontsteking bij goed gevoede kalveren van zes à acht weken, kenmerkt zich door lusteloosheid, hoesten, stotende ademhaling en verminderde eetlust; direct de dokter roepen en laten inenten, dat zou afdoende moeten zijn; is men te laat dan helpt het niet veel.

28 Diphtherites

Bij kalveren is een aandoening van mond- en keel-slijmvlies, is ook besmettelijk.

29 Nageboorte (zie ook 15)

Koe in 1947 verworpen en twee dagen met nageboorte blijven staan; uitspoelen met een halve emmer warm water gemengd met een gestreken eetlepel zout; om de twee à drie dagen herhalen.

30 Beenschurft bij paarden (1947) (zie ook 1)

De bestrijding zou vrij makkelijk zijn als men het goed behandelt, nl. geregeld waschen met een oplossing van groene zeep waaraan tot 3% creoline is toegevoegd (twee eetlepels op een liter water); met een borstel goed wasschen en dat doodt dan de meeste schurftmijten en hun larven; de beenen zo'n tien minuten ingezeept laten staan en daarna met schoon lauw water afwasschen; let wel, de eieren worden niet gedood, dus als weer larven komen, handeling blijven herhalen. De stal moet ook goed ontsmet worden, vooral met kokend water en flink creoline er in; het kokend water is vooral voor de eieren. Dus de heele stal, muren en spleten goed ontsmetten.

(foto's: uit het privé-archief van de auteur).

3. Dan nog iets anders

Musschen vangen

- 1) voeren met tarwekorrels gedrenkt in brandenwijn met suiker; na een kwartier kan men ze dan vangen.
- 2) in den tuin zwarte draden spannen, tien centimeter boven de bedden, op afstanden van tien à twaalf cm van elkaar.
- 3) voeren met zaden bevochtigd met een beetje petroleum en met een beetje droge menie er doorheen (dit laatste is gewoonlijk nog niet noodig).

4. Vaak vermeld, veel gebruikte middelen in die tijd

- *Creoline: ontsmettingsmiddel, bereid uit teer, werkt kiemdodend en antiseptisch*
- *Horseline: smeerzalf voor de huid*
- *Raapolie: plantaardige olie, koud geperst uit raapzaad of koolzaad, is gezond*
- *Boorzalf: zalf van 10% boorzuur in witte vaseline; desinfecteermiddel van de huid*
- *Molasse: suikervervanger*
- *Jodaform: tri-jood methaan, organische verbinding CHI_3 , net als chloroform zoet van smaak*
- *Vaseline: zalf van hydratatie, voor droge huid*
- *Soda: natriumcarbonaat, verbinding Na_2CO_3 , poeder goed oplosbaar in water*
- *Gebluste kalk: anorganische verbinding van calcium, bruto formule $Ca(OH)_2$, wit zacht poeder dat matig oplost in water, goed te verwerken in metsel/pleistermortel, neutraliseer zuur in bodem, verbetert bodemstructuur (bijvoorbeeld van gazon)*
- *Lysol: huishoudelijk desinfecteermiddel, algemeen toepasbaar, ook tegen ongewenste luchtjes*
- *Zwavelpreparaat: biologische bestrijding van schimmels op sier- en fruitgewassen, preventief tegen meeldauw, galmijten, niet toepassen bij temperatuur boven 25**
- *Etherische oliën: ook wel geuoliën, worden gewonnen uit allerlei delen van planten, bloemen, bladeren, wortels en zaden, alsook uit hars en*

- hout; gewonnen door stoomdestillatie; zijn volledig natuurlijk (in tegenstelling tot parfumoliën)*
- *Teerzeep: reinigende vocht inbrengende, antiseptisch helende zeep, vooral uit dennextract, bijvoorbeeld bij acne, psoriasis, eczeem en dermatitis*
 - *Serum: huidverzorgings product met hoge concentratie aan werkzame bestanddelen tegen huidproblemen, bijvoorbeeld pigmentvlekken*
 - *Menie: grondverf tegen rotten en roesten van materialen*

Reacties zijn welkom.

Pierre Snijders (Beegden)
snijders.verstappen@gmail.com

Bedevaart naar Sittard

De jaarlijkse bedevaart naar de basiliek van Onze Lieve Vrouw van het Heilig Hart in Sittard kon dit jaar geen doorgang vinden. Corona was voor het tweede achtereenvolgende jaar de spelbreker. Wij gaan er vanuit dat deze traditie in 2022 wel weer (op de eerste zondag van de maand mei) zal kunnen doorgaan.

Natuurwandeling naar Wittem

Een tocht die dit jaar wel heeft plaatsgevonden, was de natuurwandeling van de Isidoruskapel van Swier naar het Gerardusoord in Wittem (zij het verlaat, op woensdag 2 september). De belangstelling voor deze voettocht maakt de afgelopen jaren een verheugende groei door. Deze keer telden de organisatoren zesentwintig enthousiaste deelnemers. De wandeling van volgend jaar vindt traditioneel weer op de eerste woensdag van de maand juni plaats.

De redactie

DUURZAME EN MILIEUVRIENDELIJKE PRODUCTEN
voor de doe-het-zelvers

Ruim assortiment glazen weck en inmaak potten

Zelf kaas, boter en yoghurt maken

Diverse glazen flessen en fermentatie flessen

Zelf fruit, groenten zuivel of vlees verwerken

www.natuurlijkerleven.eu

Natuurlijker leven
Omdat het ook anders kan

E. Marell Verhuur

Evenementen-materialen

Terstraten 9, 6361 GJ Nuth Tel. 045 - 577 85 02

Wynantstraße

Heuts Assurantiën

Voor een
verzekerd
bestaan...

VERZEKERINGEN
HYPOTHEKEN
PENSIOENEN

Heuts

NUINHOFSTRAAT 88
NUTH
HOOFDSTRAAT 103
LANDGRAAF

045 - 524 46 36

zekerheuts.nl

Opstelwedstrijd om de Trofee pater van der Zee

Ook dit jaar is er weer een opstelwedstrijd voor groep 8 georganiseerd. De winnaar kreeg de Pater van der Zee trofee uitgereikt uit handen van onze voorzitter Wilfried Dabekaussen.

Dit jaar werd er van de kinderen niet verwacht dat ze zich zouden verdiepen in het verleden van Wijnandsrade, maar hebben we ze gevraagd om na te denken over hun verwachtingen van Wijnandsrade in het jaar 2060 (over veertig jaar dus). Dit in het kader van het aankomende veertigjarig jubileum van 'de Vrienden'.

Het onderwerp heeft de fantasie bij alle kinderen flink geprikkeld. Er kwamen spannende, creatieve, verrassende en leuke verhalen uit te voorschijn. De jury heeft met veel plezier de verhalen gelezen en is diep onder de indruk. Hoe mooi is het om deze verhalen over veertig jaar nog eens erbij te pakken en ze opnieuw te lezen. Wij zijn benieuwd naar wat er dan allemaal van is uitgekomen.

Aangezien we in een bizar jaar leven, was het niet mogelijk om op school een gastles te komen geven. Juf Kelly heeft de kinderen daarom begeleid op school.

Er kan er maar 1 de winnaar zijn. In 2021 is dit geworden: ***Mara Steins***.

De jury oordeelde over haar opstel als volgt:

Het opstel van Mara is heel origineel, het is nuchter, heeft aandacht voor milieu en volksgezondheid, het bevat een mooi verwerkte droom. In dit Wijnandsrade willen de leden van de jury graag oud worden.

Ze kreeg voor haar opstel een 9+.

Het gemiddelde van de klas lag dit jaar hoger dan vorig jaar en was een 8. Aan alle kinderen van groep 8 zeggen wij: 'Dank jullie wel!' Inmiddels zijn jullie allemaal gestart op de middelbare school. Heel veel succes!

De jury van de pater van der Zee Trofee 2021: Esther Steins, Riek Meijers, Karien Schrijen, Wilfried Dabekaussen en Nicolle Driessen.

***Namens de jury
Nicolle Driessen***

Wijnandsrade in 2060 (1)

(dromen van 2060)

Prijsuitreiking aan Mara Steins door voorzitter Wilfried Dabekaussen, in het midden penningmeester Rein Krikke (foto: Mieke Crijns).

Het is 25 mei 2021. Boven op mijn kamer denk ik na over mijn opstel voor school. Ik vind het moeilijk om te bedenken hoe het er in 2060 uit gaat zien. Van al dat nadenken val ik achter mijn bureau in een diepe slaap. Ik kom terecht in een droom waarin ik word rondgeleid in een dag uit mijn leven in 2060.

Ik word wakker door gezoem in mijn hoofd. Ik kom erachter dat er na de geboorte een chip in ons hoofd wordt geplaatst. Met deze chip kun je hele handige dingen doen:

Als ik bedenk dat ik om zeven uur wil opstaan, stelt de chip vanzelf mijn wekker in. Super handig! Ik hoef niet langer na te denken over wat ik zal

aantrekken; door alleen maar na te denken over wat ik vandaag moet doen, stelt de chip een kledingsetje voor me samen. We hoeven niet meer naar school te gaan, want iedereen is even slim door onze ingebouwde chip. Alles wat je wilt weten is erin opgeslagen. Google hebben we niet meer nodig. We hebben onze eigen ingebouwde zoekmachine in ons hoofd zitten.

Nadat de chip me wakker heeft gemaakt en mijn kleding heeft uitgezocht, bedenk ik dat ik nog een snelle douche wil nemen. Dankzij de chip springt de douche aan. In de douche gaat het wassen helemaal vanzelf en in plaats van me af te drogen met een handdoek, loop ik door een reuze föhn heen die mijn lichaam afdroogt. Weet je wat pas echt cool is? Tandenvoetsen doen we niet meer met de hand of met de elektrische borstel, maar met een op maat gemaakt bitje dat onze tanden vanzelf reinigt. Een vervelend klusje, dat nu dus vanzelf gaat!

Nu ik ben gewassen en aangekleed, ga ik met de lift naar beneden. Tijdens het douchen bedacht ik me al dat ik zin had in een gebakken eitje. Ik ben verbaasd dat de geur van vers gebakken eitjes me tegemoet komt. Blijkbaar heeft de chip in mijn hoofd de robot in de keuken al opdracht gegeven mijn ontbijt klaar te maken.

Na het ontbijt toetert de elektrische auto die voor de deur staat. Dankzij de chip weet de auto precies hoe laat ik moet vertrekken naar mijn werk. In 2060 heeft niet iedereen meer een eigen auto, maar kun je de auto bestellen als je ergens naartoe moet gaan. Er zijn daardoor minder auto's op de weg waardoor er geen files meer bestaan. Een zware werktas meeslepen is verleden tijd: tegenwoordig hebben we tablets zo dun als papier. Deze kunnen we gewoon opvouwen en meenemen in onze jaszak. In 2060 kan iedereen worden wat hij wil. Dankzij de chip zit alle informatie die we nodig hebben in ons hoofd. Juist doordat we allemaal zo slim zijn, bestaan er nauwelijks meer ziektes en als er nieuwe ziektes komen, kunnen we ze snel genezen. Corona pandemieën hebben we binnen no-time bestreden.

Studeren in 2060 is verleden tijd. Kinderen hoeven niet meer naar school, maar kunnen kind zijn en spelen zo lang dat ze maar willen. In Wijnandsrade zijn er heel veel leuke dingen gemaakt waar de kinderen mee kunnen spelen. Het Peschke is een groot speelterrein geworden. Er is een elektrische schommel die vanzelf begint te zwaaien als je erop gaat zitten, je kunt er rondvliegen op eenhoorns en voor ouders zijn er mobiele werkplekken aanwezig zodat zij kunnen werken als de kinderen spelen.

In 2021 waren we nog bang dat het klimaat zou veranderen en dat het leven op aarde hierdoor wel eens in de problemen zou kunnen komen.

Maar door alle nieuwe technologieën hebben we juist goed voor ons klimaat gezorgd. De natuur is er heel mooi gebleven. Het bos staat er mooi en groen bij, de vijver rondom het kasteel zit vol met vissen en andere waterdieren en planten.

In de winter schaatsen kinderen volop op de vijver. Niet met de schaatsen zoals wij die vroeger hadden, maar met elektrische schaatsen die ervoor zorgen dat je niet kunt vallen. Mijn moeder brak ooit eens haar pols met schaatsen, maar dat kan in 2060 niet meer gebeuren.

In 2060 is iedereen even slim en kan iedereen bereiken wat hij wil. Dit zorgt ervoor dat er minder ongelijkheid is in het dorp. Er bestaat geen armoede meer in de wereld. We zijn allemaal even rijk, we hebben allemaal een mooi huis en mooie kleren, voldoende eten en drinken, niemand is dom en iedereen is gezond! Iedereen is aardig voor elkaar en niemand voelt zich minder dan de ander.

Op de plek waar in 2021 nog een frituur stond in Wijnandsrade, is nu een afhaalrestaurant waar je alleen maar gezond eten kunt krijgen. Ze maken maaltijden met zelf geogste groenten, kruiden en fruit vanuit het naastgelegen Paradijsje.

Omdat school niet meer nodig is, is op de plek waar basisschool Sint Stefanus stond, nu een modern huis gebouwd waar de oude mensen uit Wijnandsrade verzorgd worden. Ze worden er volop verwend en niet in de steek gelaten. Ze kunnen genieten van hun oude dag. Doordat kinderen niet naar school hoeven, hebben ze alle tijd om hun opa's en oma's in het verzorgingshuis te bezoeken. Hierdoor zullen ouderen minder eenzaam zijn.

Plotseling schrik ik op. Mijn telefoon gaat over en opeens ben ik terug in 2021. Verward kijk ik voor me uit en denk ik na over wat ik zojuist heb gedroomd. Hoewel we ons nu heel erg druk maken over het klimaat en over Corona, heb ik zojuist in mijn droom gezien dat het leven in 2060 helemaal zo slecht niet is. Ik kan me nog niks voorstellen van die chip in mijn hoofd en ook niet dat kinderen niet meer naar school hoeven en we allemaal even slim zouden worden.

Waarschijnlijk zullen sommige dromen uitkomen en andere niet.

Na mijn droom schrijf ik mijn opstel en stuur ik het meteen naar de juf.

Mara Steins
(winnaar Trofee van der Zee 2021)

Memoriewalk

(‘failed to return’)

Ter gelegenheid van zevenenzeventig jaar bevrijding van Wijnandsrade hebben ‘de Vrienden’, op initiatief van ex-luitenant van de Koninklijke Luchtmacht Paul van Zwijndregt, een zaterdagmiddag gewijd aan de zes geallieerde soldaten die voor onze bevrijding zijn gesneuveld.

Medewerking werd verleend door de scholieren Stijn, Veerle en Wouter. De muzikale omlijsting werd verzorgd door de kapel van onze Koninklijk Erkende Fanfare St Caecilia.

Memorial walk in het Swierderveld (foto: Rein Krikke).

Het programma was gevarieerd: we begonnen in het Gemeenschapshuis met een film over een vliegtuigcrash in de polder, vergelijkbaar met de twee crashes in Wijnandsrade.

Daarna wandelden we een 'Memorial Walk' van zeven kilometer langs de drie plekken waar de zes geallieerde soldaten in de Tweede Wereldoorlog zijn omgekomen. Vervolgens hadden we een korte en – dankzij de taptoe en de vier volksliederen door onze fanfare – zeer ontroerende herdenking met bloemenhulde bij ons oorlogsmonument. En tot slot: het afmelden en een korte nazit in het Gemeenschapshuis.

Er hadden zich ruim tachtig deelnemers uit Wijnandsrade en omgeving ingeschreven. Daarbij voegden zich de Canadese Colonel Battista, die een groep Canadezen, enkele kinderen en twee Britten meenam. Ook een majoor van de VS voegde zich erbij en nam deel. Het weer werkte mee. De verfrissing bij de Naamse Steen in Laar was zeer welkom. De herinneringen van de heer Jo Sniijders op de Brommelerhof vonden een geïnteresseerd oor.

'De Vrienden van Wijnandsrade' zijn de kapel van onze fanfare zeer dankbaar. Met het blazen van de taptoe en het spelen van de volksliederen van de vier betrokken landen (Canada, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Nederland) creëerden ze de juiste sfeer: zowel plechtig als feestelijk.

De deelnemers waren enthousiast en de vertegenwoordigers van Canada en het Verenigd Koninkrijk waren zeer betrokken en ontroerd, omdat wij in ons dorp elk jaar met een plechtigheid de herinnering aan de zes gesneuvelden uit de Tweede Wereldoorlog levend houden, te weten: de Britse sergeanten Edmeads en Walker, omgekomen op 2 september 1940 bij de vliegtuigcrash in Laar, de Canadese flying officer Kite en de Britse flying sergeant Saunders, omgekomen op 23 september 1944 bij de crash bij de Brommelerhof, en de Amerikaanse soldaten Graczykowski Jr. en Weir, omgekomen op 27 september 1944 door de ontploffing van een kanon in Swier.

Wilfried Dabekaussen

Uitleg door de heer Snijders bij het wiel van het gecrashte vliegtuig dat op de binnenplaats van de Brommelerhof bewaard is (foto: Rein Krikke).

Plechtige volksliederen en bloemenhulde bij het oorlogsmonument (foto: Rein Krikke).

Kliniek Mosaderma

DERMATOLOGIE

Huidziekten
Allergieën
Haaruitval
Huidkanker
Aambeien, anale fistels, e.a.

VAATCHIRURGIE

Spataders

PLASTISCHE CHIRURGIE

Ooglidcorrectie
Schaamlipcorrectie
Liposuctie
Botox- en fillerbehandelingen

HAND- EN POLSCHIRURGIE

Carpaal Tunnel Syndroom
Ziekte van Dupuytren

LASERTHERAPIE

Ontharing
Huidverbetering
Couperose, rosacea
Schimmel nagels

Dermatoloog dr. P. Mulkens

KNO

Ontstekingen en infecties
Snurkklasten
Chronische neusverstoppingsklachten
Allergieën
Gehoörproblemen

PIJNBESTRIJDING

O.a. acute of chronische pijnklachten
aan rug, nek, schouders

KORTE
WACHTTIJDEN
GRATIS
PARKEREN

VERGOEDING

Met een verwijzing van de huisarts worden de kosten, net als in het ziekenhuis, vergoed door de zorgverzekeraar. Hou hierbij wel rekening met het eigen risico.

Schuureikenweg 60 | Hoensbroek | T 045-2080887 | www.mosaderma.nl

Live your own style!

KAPSALON LA VIE PETIT

OPFERGELTSTRAAT 14 · 6363 BW WIJNANDSRADE · T. 045 577 88 80

WWW.LAVIEPETIT.NL

Triple P verzekeringen

www.triplepverzekeringen.nl

**Triple P verzekeringen,
uw verzekeringskantoor in Wijnandsrade.**

Wanneer hebt u uw verzekeringsman of -vrouw voor het laatst gezien? Persoonlijk contact heeft, helaas vinden wij, grotendeels plaatsgemaakt voor contact via telefoon, e-mail, het chatvenster op een website en whatsapp. Triple P verzekeringen gaat terug naar de basis. Het begint voor ons altijd met een gesprek bij u thuis aan de keukentafel.

Patrick Heijnen
T 06 - 10 09 4276

Patrick Kleijkers
T 06 - 50 29 47 90

Een blik in de glazen bol

Het wapen van de voormalige gemeente Wijnandsrade.

Veertig jaar geleden was Wijnandsrade nog een zelfstandige gemeente. Op 1 januari 1982 ging ons dorp op in de gemeente Nuth. Op 1 januari 2019 was dat alweer voorbij en veranderden wij van naam in de gemeente Beekdaelen. Maar wat (bijna) niet veranderde, was ons mooie dorpje Wijnandsrade. Gelukkig maar! En dat willen wij ook zo houden! Van de andere kant is er in die veertig jaar natuurlijk heel veel gebeurd en veranderd. Teveel om op te noemen. Een jaar voordat wij samen met Hulsberg, Nuth, Schimmert en Vaesrade fuseerden tot de gemeente (Groot-)Nuth, om precies te zijn op 22 december 1981, richtten enkele bezorgde dorpsgenoten 'de Vrienden van Wijnandsrade' op, een stichting (later een vereniging) die op vele fronten een steentje probeert bij te dragen aan het in stand houden van ons mooie dorp. Inmiddels dus al veertig jaar lang!

Reden voor enkele feestelijke activiteiten in de loop van 2022, waaronder de presentatie van een imponerend boekwerk over de Sint Stephanuskerk en een dorpsfeest voor jong en oud (hoogstwaarschijnlijk) op zaterdag 14 mei aanstaande. Ook in dit bulletin en de twee edities die in 2022 verschijnen besteden wij aandacht aan dat veertigjarig jubileum, onder andere in een serie korte (en prikkelende) verhalen over Wijnandsrade in 2060; dus over ons dorp óver bijna veertig jaar, geschreven door leerlingen van groep 8 van de plaatselijke basisschool én door enkele leden van onze vereniging.

De eerste vijf verrassende portretjes van 'Wijnandsrade in 2060' treft u verspreid over dit bulletin aan.

De redactie

Wijnandsrade in 2060 (2)

(veertig jaar later oftewel 'Wijnandsrade in het jaar 2100')

'Opa?'

'Jao jong?'

'U moet mij helpen'.

'Enne?'

'Ik moet een opstel schrijven en daar heb ik helemaal geen zin in'.

'Zoea jong. Vertil 'ns'.

'Een opstel van minstens tweehonderd (!) woorden over 'Wijnandsrade veertig jaar geleden'.

'Zoea! Leuk!'

'Nou, ik vind daar niks aan. Ik vind dat maar 'ouwe leem'. Daar weet ik echt niks over te vertellen. Dus mam zei: 'Dat moet je aan opa vragen. Die weet daar alles vanaf en die vindt dat ook nog leuk'.

'Meh natuurlijk jong. Es mam dat zeat, dan is dat zoea'. Pak meh ein pen en papier; oh nae, sorry diene tablet of wie hit zonne kloemel vandaag d'r daag auch al weer. Vraag mich meh was-ze wils weite en ich vertil 't dich. En v'r sjpraeke aaf: V'r gont veur 'ein 10 mit inne griffel!' Dan zal ich noe meh Hollesj beginne te praote'.

'Wijnandsrade veertig jaar geleden', zei je? Eens even kijken. Wij leven nu in het jaar 2100. Dus wij hebben het over ons dorpje in het jaar 2060. Phoeh, dat is lang geleden! Zeg maar, wat wil je weten?'

'Nou opa, vertel maar. Ik luister wel'.

'Oké! 2060. Dat was het jaar waarin Wijnandsrade weer een zelfstandige gemeente is geworden. Wij waren het toen zo beu om bij het grote Beekdaelen te moeten horen, dat wij ons maar hebben afgescheiden. Wij hadden in die tijd geen eigen school meer, geen huisarts, de kerk stond leeg, geen winkels, geen openbaar vervoer, niks! Dus wij hebben eind jaren vijftig een volksraadpleging georganiseerd en daaraan heeft toen maar liefst achtennegentig procent van de plaatselijke bevolking meegedaan. En van die achtennegentig procent heeft toen maar liefst negenennegentig procent voor zelfstandigheid gekozen. Dat is daarna nog een heel gedoe geworden, maar het einde van het liedje was wel dat wij ons sinds 1 januari 2060 weer de zelfstandige gemeente Wijnandsrade mogen noemen. Met een eigen burgemeester, een eigen gemeenteraad en een eigen gemeentehuis; met daarin ook een postkantoor, een VVV-

steunpunt en een 'hoeskamer' voor informatie maar vooral ook voor gezelligheid, met een kopje koffie en een stuk vla. Dat ene procent aan tegenstemmers is trouwens niet veel later naar Parkstad verhuisd en daar hebben wij daarna nooit meer iets van vernomen.

En sindsdien hebben wij hier niet bij de pakken neergezeten! Wij hebben met z'n allen de handen uit de mouwen gestoken en van ons mooie maar toch een beetje slapende dorpje een nog mooiere en meer bruisende gemeente gemaakt, met een hechte gemeenschap, gemoedelijk maar toch ook boordevol verfrissende ideeën en nieuwe initiatieven. Een dorp met eigen voorzieningen op maat, een bloeiend verenigingsleven, met cafés in de oude dorpskern en in de gehuchten Swier, Brommelen, Laar en de Vink, met prachtige wandelroutes en met onze mooie kerk waarin zich nu een antiquariaat, een historisch museum en natuurlijk ook een devotieruimte bevinden.

En natuurlijk met als hét kroonjuweel van ons dorp: het kasteel, dat wij hebben omgetoverd tot een bloeiend 'Multi-Functioneel-Ontmoetings-Centrum'; hét bruisende hart van Wijnandsrade! Met daarin een school, een kinderdagverblijf, winkeltjes, een concertzaal, een restaurant, een bruin café mét biljart, terrassen, ontspanningsruimten, een fitnesscentrum en buiten met sportfaciliteiten, zoals voetbalvelden, tennisbanen, een jeu-de-bouleveldje, een squashbaan en daarnaast ook nog een volkstuintje mét een bakkes, te veel om op te noemen.

Dat dit allemaal aansloeg, mag intussen wel duidelijk zijn. Wijnandsrade groeide en bloeide als nooit tevoren en het inwonertal is inmiddels verdubbeld. En daar hebben wij uiteindelijk paal en pek aan moeten stellen. Nadat tussen Swier en Brommelen en tussen Wijnandsrade en Hellebroek nog een paar nieuwe woonwijken zijn verschenen, met alleen maar originele vakwerkhuisjes, is er inmiddels voor het hele dorp een bouwstop afgekondigd. Want ons dorp moet natuurlijk wel een dorp blijven! En daarom hebben wij sindsdien, voor als er in Wijnandsrade een plekje vrijkomt, een toelatingsexamen ingevoerd, met als belangrijkste eis dat ook de nieuwkomers vloeiend Limburgs moeten kunnen praten en verstaan'.

'Opa! Opa! Stop! Ik heb even geteld. Wij zitten al ver boven de tweehonderd woorden! U krijgt van mij een tien met een griffel!'

Louis Cordewener

Wijnandsrade in 2060 (3)

('jubileumoptreden De Coby's')

Op 22 december 2061 vindt in de voormalige Sint Stephanuskerk te Wijnandsrade het jubileumconcert van de bekende feestband 'De Coby's' plaats.

Onze redactie sprak met twee bandleden van het eerste uur: Dikke Wiel, zo genoemd omdat hij de dikke trom speelt, en Aïsha, de accordeoniste van 'De Coby's'.

Jullie vieren een jubileum.

Welk jubileum is dat precies?

De Coby's zijn opgericht in 2036 als schoolbandje. Dat betekent dat we nu vijftienvintig jaar bestaan. Aanvankelijk speelden wij op klasse-avonden en tijdens het schoolgala. Met alle dertien Wijnandraadse jongeren die in de oorspronkelijke band speelden, zijn we nu nog bevriend. Dus je kunt wel zeggen dat we ook een vijftienvintigjarig vriendschapsfeest vieren.

Waar komt toch die intrigerende naam 'De Coby's' vandaan?

Wij zijn allemaal geboren in de na-corona-jaren 2021 en 2022. De eenzame opsluiting die onze ouders in het coronajaar 2020 moesten ondergaan heeft geleid tot een heuse geboortegolf.

Wij kwamen allemaal bij elkaar in de klas. Heel gek hoor, één overvolle klas en in de andere jaren allemaal kleine klasjes. Onze klas werd 'de Co-By-klas' genoemd, een afkorting van Corona-Baby. Wij waren ook de eerste echt multiculturele klas in Wijnandsrade. Je kunt je nu niet meer voorstellen dat dat toen bijzonder was. Onze klas was druk en lawaaierig. Bovendien wilden we liever buiten zijn dan binnen. Nu nog zijn we het liefste tot diep in de nacht samen aan het feesten.

Kortom, een prima geuzennaam voor een feestband bestaande uit coronababy's.

Multicultureel?

Ja, door de combinatie van blaasinstrumenten, percussie, een accordeon, een guembri en een viool maken we een unieke en herkenbare sound, waarin traditionele Limburgse blaasmuziek en Arabische volksmuziek samenkomen.

Zeg, en wat vinden jullie ouders ervan?

Haha, onze ouders? Als je veertig bent trek je je daar niet zoveel meer van aan. Onze ouders zijn echte huismussen.

Na negenen gaan ze de deur niet meer uit. Wel hebben ze met elkaar een woongroep opgericht in het voormalig kasteel, zodat ze nooit de deur uit hoeven en elkaar toch vaak kunnen zien. Ze eten samen en er wordt – geloven wij – veel geknuffeld.

Wat verwachten jullie van de toekomst?

Volgende maand geven wij ons eerste ‘Galaxy-optreden’, in de shuttlebus naar de maan. Bovendien spelen we tijdens de roeiwedstrijden op de ‘Wijnandsrader Plassen’, die zich uitstrekken van Nuth tot Voerendaal. De torens van de voormalige kerken dienen als aanlegplaats. Daar worden ook huisgemaakte fricasecten en kweekbloedworst geserveerd.

Kaarten zijn verkrijgbaar bij de volkscoöperatieve tuin ‘Azama-het Paradijs’, reisbureau ‘Van Hier tot Mars’ en bij de zelfvoorzienende woongroep de ‘Gouden Jaren’ in het voormalig Kasteel.

Wie na het concert (dit duurt tot 05.00 uur) nog verder wil feesten, is welkom bij de openluchtdans in de bosjes van Wijnandsrade, waar het dragen van (feest)kleding strikt verboden is.

Charlotte Lightenberg

MOTOREN REVISIE STEINS

Motoren Revisie Steins, al meer dan 25 jaar een begrip in de revisie wereld, heeft zich ontwikkeld tot de specialist op het gebied van:

- revisie van Diesel-, Benzine- en LPG motoren
- krukassen slijpen
- krukassen balanceren
- scheuronderzoek (kruk)assen
- testen en reviseren van common rail injectoren
- draai en freeswerkzaamheden
- verkoop van onderdelen, ruilmotoren, turbo's, en brandstofpompen.

In onze, geheel vernieuwde werkplaats, hebben wij alle expertise, van personenwagen tot industriemotor, onder één dak. We werken uitsluitend met gekwalificeerd personeel, stuk voor stuk professionals! **Motoren Revisie Steins, vakmanschap en kwaliteit.**

DE VALKENBERG 7 • VALKENBURG A/D GEUL • T +31 (0)43 - 609 01 09 • MOTORENREVISIESTEINS.NL

Stephanusstraat 21
6363 BM Wijnandsrade
T: 06-5475 1988

DAS MONTAGE

Keukens Badkamers Interieur

Marco Das

Jan Maenenstr. 26
6363 AE Wijnandsrade
06 46 16 66 33
das-montage@ziggo.nl

Als je dit leest, heb je de eerste stap naar morgen al gezet.

Wij zijn KEMBIT. IT-alleskunnners op het snijvlak van innovatie en IT zekerheid. Je kent ons werk vast onbewust van de momenten dat artsen jouw medisch dossier veilig raadplegen. Of van de Wi-Fi op openbare plekken die gewoon veilig én snel is. Heb jij een IT-uitdaging? Zet dan direct je tweede stap via kembit.nl en vorm morgen. Vandaag.

KEMBIT vormt morgen. vandaag.

Overzicht activiteiten 'Vrienden van Wijnandsrade'

(het eerste halfjaar van 2021 alsmede een vooruitblik op ons veertigjarig jubileum)

Het verslag over de tweede helft van het jaar 2020 eindigde ik met de belofte u in een volgende uitgave van ons bulletin apart te gaan informeren over de op stapel staande viering van ons jubileum in 2022. En omdat belofte nu eenmaal schuld maakt (.....).

Vooruitblik veertigjarig jubileum

Op 22 december 1981 passeerde een **notariële akte** waarin kond werd gedaan van de oprichting van een vereniging die door het leven zou gaan als 'Vrienden van Wijnandsrade'.

Covid-19 verpestte veel en het woord 'verpestte' is hier nog veel te zacht uitgedrukt. Wij zagen ons in ieder geval genoodzaakt de festiviteiten ter gelegenheid van ons **veertigjarig bestaansfeest** in verschillende mootjes te hakken. Een summier overzicht van die mootjes:

- Een drietal scribenten (Jos L'Ortye, Wiel Oehlen en Jack Jetten) heeft een forse taak op hun gelukkig eveneens forse schouders genomen. Ze hebben al menig uurtje gestopt in het schrijven van een boek dat straks ruim vierhonderd pagina's gaat tellen, **een boek dat zal gaan over onze kerk, de Sint Stephanuskerk in de kern van onze oude dorpskern**. Geschiedenis en beschrijving van het interieur van de kerk worden de hoofmoten van dat boek. Maar de publicatie bevat nog veel meer! En talloze foto's gaan het geheel verlevendigen.
- **De restauratie van de grot van 'Maria op de Motte'** is op enkele details na voltooid. Bestuurslid Hubert Gerards was de grote aanjager van dit project. In zijn eentje trok hij de kar en hij zorgde er tegelijkertijd voor dat het trekken van die kar of het lopen met een rollator op het vernieuwde pad richting Maria vanaf nu een fluitje van een cent is. Hellingshoek perfect, ondergrond ideaal en omgeving sereen.
- **Het kerkhof rondom de kerk gaan we opknappen**. De groenvoorzieningen gaan we verbeteren en graven die mogelijk gaan verdwijnen, omdat 'men' de kosten niet langer wenst te dragen als grafrechten verlengd moeten worden, proberen we voor ons nageslacht te gaan behouden. Niet voor alle graven zal

'Maria op de Motte'
(foto: Kirsti Heijnen).

Hubert Gerards aan het werk
(foto: Kirsti Heijnen).

advies - beheer - beleggingen - taxaties

WRM makelaars.nl

Zinkenstraat 33 | 6363 EG Wijnandsrade
Tel. 045 - 5650594 | wrm-realestate@hetnet.nl

dat kunnen gelden, realiseren we ons. We blijven ons best doen. Ook hier neemt Hubert Gerards weer het voortouw.

- In mei, hoogstwaarschijnlijk **op 14 mei, staat ons jubileumfeest op de kalender**. Een echt ouderwets 'weiefieës' met fanfare, spellen uit de oude doos, tombola en rad van fortuin en de presentatie van het boek over de Sint Stephanuskerk. Noteer die datum alvast in uw agenda!
- In deze speciale **jubileumuitgave van ons bulletin** en in de twee bulletins die in de loop van 2022 gaan verschijnen zult u bijdragen terug kunnen lezen van een groot aantal personen die hun licht laten schijnen op '**Wijnandsrade in 2060**' (dus over Wijnandsrade óver veertig jaar).

De jubileumactiviteiten noemde ik bij vergissing 'mootjes' het moeten 'moten' zijn.

Terugblik activiteiten eerste halfjaar 2021

Ik realiseer me nu plotseling dat ik geen overzicht over de eerste helft van 2021 aan het schrijven ben, maar een vooruitblik naar 2022. Dus nu dan toch maar even naar de activiteiten uit de eerste helft van 2021 (hoewel alle hierboven beschreven jubileumactiviteiten en zeker ook de voorbereiding van die activiteiten ook aan de eerste maanden van 2021 gekoppeld kunnen worden).

In niet-chronologische volgorde dan maar:

- De 4-mei viering was wederom een sobere plechtigheid. Corona was hier schuldig aan.
- De bedevaart naar Sittard ging ook weer niet door. Ook hier als schuldige corona.
- De wandeling naar Wittem kon gelukkig wel doorgaan. Op 2 september scheen de zon uitbundig en de Isidorus-Gerarduswandeling trok flink wat deelnemers.
- De vereniging telde in september 2020 driehonderdachtien leden, een aantal dat in januari 2021 was geslonken tot driehonderdacht. Op het moment van schrijven van dit overzicht, midden september 2021, zit er gelukkig weer een behoorlijke groei in.
- **Een complete verrassing was het voor veel leden van het Algemeen Bestuur, dat alle leden van het Dagelijks Bestuur**

te kennen hebben gegeven dat het tijd wordt opvolgers voor hen te gaan zoeken.

Natuurlijk wordt ook deze soep niet al te heet gegeten maar Ria Marell, Rein Krikke en de schrijver van dit overzicht gaan er na het jubileumfeest echt mee stoppen. Voorzitter Wilfried Dabekaussen gaat het stokje ook aan de wilgen hangen. Hij blijft na mei 2022 nog even als interim functioneren. We zoeken intensief naar jonge opvolgers.

- De RABO Support actie leverde € 684,21 op.
- De sponsoractie bracht € 3.075,- op. Hier koppelen we, zonder daar verder over na te hoeven denken, de naam van Jo Luijten aan. In de komende periode zal Jo zijn taak in dezen overdragen aan Karien Goessens-Schrijen en Rein Borggreve.
- De aanpak van het archief blijft op de rol staan. Voor dit archief hebben we, door een aanbod van de gemeente Beekdaelen die overvallen werd door een opruimwoede, een aantal boeken kunnen 'veilig stellen'. Ook foto's van onze oud-voorzitter Jan Jansen hebben we daarbij van de ondergang kunnen redden.

Als ik u tenslotte vertel dat het Dagelijks Bestuur tweemaal heeft vergaderd (op 25 januari en 12 april) en het Algemeen Bestuur een maal (3 mei 'via ZOOM' nog wel!) dan bent u volledig op de hoogte van de belangrijkste voorvallen in de eerste helft van 2021.

Rinus van den Nieuwenhof ***(secretaris)***

In oktober bereikte ons de droevige berichten dat Jeu Selder op de zesde en enkele weken later dat Hub Souren op de achttiende van die maand zijn overleden.

In het volgende bulletin zullen wij uitgebreider bij beiden en hun betekenis voor de plaatselijke gemeenschap stilstaan.

Wij wensen hun naasten veel sterkte toe.

Het bestuur

Gebeurtenissen in Brommelen op 17 september 1944

Op zondagavond 17 september 1944 rolden de geallieerde tanks, begeleid door jeeps en colonnes, na zware gevechten in Valkenburg zonder enige weerstand van betekenis richting Hulsberg. Vervolgens zetten de troepen koers naar Wijnandsrade en Nuth. Vliegtuigen vlogen af en aan richting Nazi-Duitsland.

Rond 19.30 uur namen Duitse officieren hun intrek in het café annex de smederij van mijn ouders Sjeng/Sjang en Lies Royen-Croonenberg. Omdat mijn moeder het Duits goed beheerste, kon zij de gesprekken van de Duitse officieren volgen aangaande het bepalen van het front.

Onder die Duitse officieren was een officier die een vertrouwelijk gesprek met mijn moeder voerde. In dat onderhoud liet hij doorschemeren dat hij de oorlog meer dan moe was en dat Hitler snel moest verdwijnen. Vervolgens sprak hij over wat Hitler deed met de Joden en bedekte met zijn hand zijn mond. Later vroeg hij naar de conditie van het huis en of hij het mocht inspecteren. Mijn moeder vertelde hem dat een van haar broers mijnwerker was en bereid was het huis te stutten.

De officier vroeg dat omdat, als om 20.00 uur de Duitse troepen de Geleenbeek niet zouden passeren, hier het front zou komen te liggen. Hij adviseerde mijn ouders om naar het westen te vluchten, maar zij wisten niet waar ze heen moesten. Verschillende burens doken onder in de schuilkamer bij de Brommelermolen.

Intussen naderden de Geallieerde troepen vanuit Hulsberg via de Wijnandsraderweg en de Aalbekerweg. De bevrijding van Wijnandsrade en Nuth was nabij. Om exact 20.00 uur bereikten Duitse troepen de viersprong in Brommelen en passeerden zij het bruggetje over de Geleenbeek.

Nadat de laatste Duitse colonnes de brug gepasseerd waren, bedankte die Duitse officier mijn moeder voor haar vertrouwen. Voordat hij afscheid nam, kwam een brulaap al schreeuwend op zijn motor voorbij: 'Hier wird geflüchtet oder gekämpft!' Deze officier riep hem bij zich en gaf hem het bevel, dat wanneer alle manschappen de brug waren gepasseerd, hij de burgers moest waarschuwen.

Toen de laatste militair was gepasseerd, waarschuwde hij de mensen: 'Achtung, es wird gesprengt!' Vervolgens bliezen ze de brug over de Geleenbeek op en verdwenen zij richting Ten Esschen.

Kazemat Brommelen (foto: Jan Jansen).

Kort nadat de Duitse manschappen vertrokken waren, arriveerden de eerste Geallieerde tanks in Brommelen. Harrie Steins was de eerste die een tank beklom. Nu waren het Amerikaanse en Britse officieren die hun intrek namen in mijn ouderlijk huis. Er ontstond een vertrouwensband tussen mijn moeder en de geallieerde officieren.

In de tussentijd dat zij hun plannen bespraken, herstelden Amerikaanse genietroepen de opgeblazen brug met ijzeren platen. Zonder slag of stoot bevrijdden zij op die zondag Hoensbroek en Brunssum.

Maar hoe zat het nu met de Duitse troepen?

Wat ik begrepen heb uit verhalen van getuigen, hebben velen zich op de weg tussen hoeve Terlinden en ten Esschen overgegeven. Dat klopte met verhalen die ik van mijn moeder had gehoord.

Toen de krijgsgevangen genomen Duitse officieren afgevoerd werden, vroeg de betreffende officier of zij bij mijn ouderlijk huis wilden stoppen. De geallieerde officieren die daar hun intrek hadden genomen, keken verbaasd op. Mijn moeder kreeg bij het gesprek met deze Duitse officier bijstand van een vertaler en alles werd genoteerd. Na de oorlog kreeg betrokkene een korte straf. Toen hij vrijgekomen was, bezocht hij uit

dankbaarheid, samen met de geallieerde officieren, mijn ouders. De oorlog was geëindigd in vriendschap.

Mijn vader speelde in dit verhaal een ondergeschikte rol. Hij was toen eenenveertig jaar en was toen al een gesloten en zwijgzaam persoon en hij bekeek de zaak vanaf een afstand. Hij overleed op 30 november 1972 in het ziekenhuis van Heerlen op negenenzestigjarige leeftijd.

Het huis in Brommelen, dat door mijn opa Sjang Royen in 1905 was gebouwd, hebben we in 1976 verkocht. Enerzijds was dat een verdrietig afscheid, anderzijds toch een opluchting. Wij zijn verhuisd naar Wijnandsrade en daar ben ik nog tot 1980 bij mijn moeder blijven wonen.

Zij was pas negenentwintig jaar toen de beschreven gebeurtenissen plaatsvonden, maar zij hebben een diepe indruk op haar gemaakt. Ik kon de mentaliteit van de Duitsers lange tijd niet plaatsen, maar mijn moeder hield mij altijd voor dat ik niet mocht generaliseren. Zij sprak dan deze wijze woorden: 'Oordeel niet over iemand, zolang je niet in zijn/haar schoenen staat'.

Mijn moeder heeft haar laatste jaren in de Drummenstraat gewoond en zij is vredig ingeslapen op 28 januari 1997. Zij is eenentachtig jaar oud geworden.

Dat mijn ouders mogen rusten in vrede.

Ruben Royen

ERKEND
KLUSSENBEDRIJF
W. Maessen V.O.F.

Verricht alle onderhoudswerkzaamheden in en rond het huis en bedrijfspanden

Biedt uitkomst aan:

- Particulieren
- Kantoren
- Bedrijven
- Scholen
- Instellingen

Geen voorrijkosten
Alleen de gewerkte uren worden in rekening gebracht
Swier 75
6363 CL Wijnandsrade
Tel: 045 524 47 42 Mob: 065 36 75 654
E-Mail: wj.maessen@home.nl

N.V. BIONOVA S.A.

Producten op basis van enzymen

Voor totale hygiënische zuiverheid

Bionova NV:
Evangeliestraat 66a, 9220 Hamme, België
Tel: +3252554393, Fax: +3252554721, Mobile: +32477473936
Teheuxstraat 1, 6363 ED Wijnandsrade, Nederland
Tel: +31455241055, Fax: +31842272666, Mobile: +32477473936

louis.cordewener@biomix.eu
www.biomix.eu

L'Ortye

TUIN-DECO-BOUW

Like us on

lortyetuin.nl

- SIERBESTRATING
EN NATUURSTEEN
- GRINDSCHERMEN
EN SCHANSKORVEN
- KUNSTSTOF SCHUTTINGEN
- TUINHUISJES EN TUINHOUT
- ZAND, GRIND, SIERSPLIT
EN TEELAARDE
- KERAMISCHE TEGELS
(BINNEN EN BUITEN)
- TUINMEUBELEN
- PARASOLS
- TUINVERLICHTING
- TUINDECORATIE
- VERANDA'S
- KUNSTGRAS
- VLONDERS
- EN MEER ...

L'Ortye - Tuin Deco Bouw

**Thuis in
Tuinen...**

L'Ortye Tuin-Deco-Bouw • De Koumen 1A • 6433 KG Heerlen Noord (Hoensbroek)
T 045 - 528 02 02 • F 045 - 523 33 20 • Parkstad 8519 • E info@lortyetuin.nl

Het wegekruis op de Brommelenberg in 2060

(foto: Kirsti Heijnen).

In het vorige bulletin noteerden wij:

‘Het devotiekruis op het hoogste punt van Brommelen: Sinds mensenheugenis een markante en schilderachtige blikvanger in het landschap. Het ranke veldkruis staat er als een baken van rust op een verhoging in de berm, in de bescherming van twee geknotte wilgen. Tot voor kort! In het voorjaar werd een storm met felle rukwinden een van beide wilgen te machtig. En sindsdien staat het devotiekruis er danig geamputeerd bij’.

Het bestuur van ‘de Vrienden’ heeft onlangs besloten ter plaatse een nieuwe boom te gaan planten. En dan niet een ‘geknotte wilg’, zoals wij deze boom in het vorige bulletin per abuis noemden, maar een ‘geknotte lindeboom’. Maar dat terzijde.

Het zal nog een hele tijd duren voordat dit devotiekruis weer volledig in oude glorie zal zijn hersteld, maar – wie weet – staat het kruis hier in het jaar 2060 weer als een markante en schilderachtige blikvanger in de bescherming van twee sterkte geknotte lindebomen.

Wiel Oehlen

Wijnandsrade in 2060 (4)

Over veertig jaar zal onze kleindochter, Floortje, 47 zijn. Zij is de ik-figuur in het volgende verhaal.

(‘Wijnandsrade, veertig jaar na nu’)

Een mooie nazomerdag in oktober. De zon doet haar uiterste best door het dunne wolkendek te dringen om ons, beneden, wat najaarswarmte te geven.

Aan de bomen verschijnen de eerste gele blaadjes. Sommige hebben de moed opgegeven te blijven hangen en kleuren de grond al in herfsttinten. Andere wachten op een stevige wind om zich later bij hun broertjes en zusjes te voegen.

Dat zal op deze dag niet gebeuren, er is nauwelijks wind te bespeuren.

Samen met mijn broer wandel ik in de holle weg achter het huis waar vroeger onze opa en oma woonden. We doen een dagje Wijnandsrade.

Als kind wandelden we vaker met hen door de holle wegen, die rondom het dorp lagen en die er – naar onze opluchting – nog steeds liggen.

De Lieverkenszandweg lijkt dieper te liggen dan vroeger. Nu ben ik natuurlijk gegroeid, maar toch. Het zal een gevolg zijn van de hevige stortbuien die regelmatig ons land en dus ook Wijnandsrade teisteren en die, niets en niemand ontziend, alles meenemen wat op hun pad komt.

We lopen langs de bosrand richting ‘de Blauwe Steen’, langs de manege die er vroeger al was en nu nog steeds. Kinderen laten, zittend op hun paarden, trots hun vaardigheden zien aan hun ouders die langs de kant genieten.

Ik zie het gedicht staan op een zuil. Over een meisje dat speelt met de wind. Het gedicht dat ik kon lezen toen ik net zes was en dat zo ongeveer het enige gedicht was dat ik toen begreep. Nu ik het weer lees ontroert het me pas echt. Oma vertelde toen dat de Heemkundevereniging de mooie omgeving nog mooier wilde maken door het plaatsen van gedichten. Ik weet dat we er op deze wandeling nog tegenkomen.

Als ik in de verte kijk, richting de Vink, zie ik kranen. Er wordt gebouwd, lijkt het. Daar komen we zo dan wel achter.

In de bocht staat nog een gedicht. Het gaat over het landschap, dat zich in alle schoonheid aan de voorbijganger toont. Hier lijkt in veertig jaar niets

veranderd. Lijkt, want verderop staan hoge gebouwen die er vroeger niet waren.

Het kapelletje met het beeld van Maria van altijddurende bijstand bestaat ook nog. Maria heeft, ook in deze tijd, vast en zeker genoeg werk met het voortdurend bijstaan van de mensheid.

Mijn broer stelt voor even op het bankje te gaan zitten, naast het gedicht van Nolens dat aanspoort te vertragen. Dat doen we dan ook, na eerst een kaarsje te hebben aangestoken in het kapelletje. Dat deden opa en oma altijd. Het doel van zo'n kaarsje is me nooit duidelijk geweest, maar mijn moeder vertelde ons dat de mensen vroeger kaarsjes aanstaken om hulp te vragen aan de in dat kapelletje wonende heilige voor steun in het algemeen. Of het ooit geholpen heeft, vraag ik me in alle eerlijkheid af.

Mooie herinneringen.

Na een korte pauze lopen we verder. We passeren het gedicht over een molletje. De sokkel staat een beetje verscholen in het struikgewas. Dit gedicht vond ik toen al grappig en nu, bij het herlezen, kan ik een glimlach niet onderdrukken.

Dan komt de verklaring van de kranen: er wordt een hele nieuwe wijk gebouwd. Van de bewering van opa dat Wijnandsrade nooit meer zou kunnen uitbreiden, blijft niet veel over.

Op mijn vraag waarom er huizen gebouwd worden op dit mooie stukje grond, antwoordt mijn broer dat ook Wijnandsrade niet ontkomt aan de vraag van de regering om woonruimte te creëren. De vraag naar woningen werd zo groot dat elke gemeente moest gaan zoeken naar beschikbare ruimte. De gemeente Zuid-Limburg, waar dit dorp onder valt, mocht niet achterblijven.

Het is een uitgebreid plan, er komen heel wat woningen te staan. Met een bos naast en weidse luchten boven de huizen zal het aangenaam wonen zijn, hier. Ik zie dan ook verschillende huizen met een glazen dak (ik denk met ingebouwde zonnecollectoren) en veel grote ramen. Bewoners willen optimaal genieten van de omgeving en gelijk hebben ze.

Aangekomen op de weg naar Hulsberg doemt links het eeuwenoude kasteel op. Het staat er nog steeds, imposant. Hier pauzeerden we wel eens op onze wandelingen voor een lunch of een ijsje.

Aan de overkant ligt de school waar oma gewerkt heeft. We zien dat de school uitgebreid is. Naar het schijnt komen meer mensen uit het westen hier wonen, in het hoger gelegen Limburg. De wetenschap dat de helft van

Nederland straks misschien wel onder water staat noopt hen elders en vooral hoger te gaan wonen.

Er is in de afgelopen veertig jaar het een en ander veranderd in het mooie Wijnandsrade en tegelijkertijd is veel hetzelfde gebleven. Het dorp straalt een bepaalde vriendelijkheid en rust uit waardoor je je meteen prettig voelt.

De zon heeft genoeg haar best gedaan vandaag en trekt zich langzaam terug achter de wolken. We lopen nog even door de straat en langs het huis waar opa en oma gewoond hebben. Misschien zitten zij nu op zo'n wolkje mee te genieten van alles wat beneden hen gebeurt.

Een dagje Wijnandsrade, pure nostalgie.

Riek Meijers

De Poëziepaerelketting

Naast 'de Poëzieroute van Wijnandsrade', een viertal wandelingen door de plaatselijke natuur en langs achtendertig bijpassende gedichten, zijn wij sinds kort 'een zogenaamde Poëziepaerelketting' rijk.

Op initiatief van dichteres Charlotte Lightenberg is onlangs op de website van 'de Vrienden', volgens het principe van de ouderwetse kettingbrief, een gestaag groeiende reeks gedichten opgenomen. Daarin laten de deelnemende dichters en dichtersessen zich in hun bijdrage steeds door het voorafgaande gedicht inspireren.

Voor meer informatie, zie onze website!

De redactie

Wijnandsrade in 2060 (5)

Mag ik me even aan jullie voorstellen: Ik ben in 2035 geboren, zo'n vijftienvintig jaar geleden dus.

Van mijn ouders hoorde ik dat in dat jaar de laatste op benzine rijdende auto uit Wijnandsrade is verdwenen, dieselauto's waren al vijf jaar eerder uit het straatbeeld verbannen. Als ik het goed tel staan er nu veertig elektrische oplaadpalen in het dorp, tien op het voormalige voetbalveld, tien op de parkeerplaats bij de ingang van het dorp als je vanuit Nuth Wijnandsrade binnenkomt en de andere twintig aan de andere kant van het dorp, bij de entree vanuit Hulsberg. Op die drie parkeerplaatsen is er plek voor steeds vijfenzeventig auto's, allemaal voorzien van een accu die een bereik garandeert van minimaal duizend kilometer.

Autorijden binnen de dorpsgrenzen is toen, in 2035, door allerlei verkeerbelemmerende maatregelen onmogelijk gemaakt, een goede zaak lijkt mij. Vanaf mijn geboortjaar konden wij immers vrij op straat spelen, een genoegen dat mijn ouders nooit hebben gehad.

Ja, het voetbalveld moet ooit bij de weg naar Swier hebben gelegen en weer van mijn ouders heb ik gehoord dat ze daar zelfs op plastic hebben gespeeld, echt waar: op plastic! Nadat er in het naburige Nuth een tiental jaren (van 2025 tot mijn geboortjaar 2035) gevoetbald werd door leden van de in 2025 naar Nuth vertrokken voetbalclub uit Wijnandsrade (gelukkig op gras!) werd er in 2035 in het kader van verdere centralisering en upgrading een compleet nieuw sportcomplex aangelegd in Maastricht, een complex bestemd voor alle voetbalverenigingen uit Zuid-Limburg.

Een onderdeel van de toen nog heersende gedachte dat alles wat groter en centraler georganiseerd zou worden automatisch beter zou zijn. Een gedachte die zoals we nu in 2060 allemaal weten gelukkig alweer in de ijskast is gezet. Samen met alle andere projecten die streefden naar groter, groter, groter

We leven nu in 2060 en Wijnandsrade is vanaf 2050 weer een kleine zelfstandige gemeente met ongeveer achthonderd inwoners en zelfs ook Swier is een zelfstandige gemeente met ruim tweehonderdvijftig inwoners.

Van klein naar groot, naar enorm groot en weer terug naar klein, de tijd maakt steeds slingerbewegingen. Dat hebben de achter ons liggende eeuwen ons inmiddels wel geleerd.

Wijnandsrade

Veel van de hier genoemde ontwikkelingen heeft men in 2021 niet kunnen voorzien.

En nu noem ik het jaar 2021, omdat in dat jaar de inmiddels al jaren slapende heemkundevereniging 'Vrienden van Wijnandsrade' het veertigjarig jubileumfeest vierde. Die vereniging nodigde haar leden toen uit een blik te werpen op het jaar waarin we nu leven, 2060. Als je die bijdragen nu nog eens de revue laat passeren, dan zie je dat niemand de ontwikkelingen zoals ik die hier heb beschreven heeft voorzien.

En dat is die mensen helemaal niet kwalijk te nemen want wie had toen kunnen denken dat, wilde men in competitieverband voetballen, men naar Maastricht moest reizen en dat de auto's uit het dorp zouden worden verbannen. En een zelfstandig Swier (!) wie had dat durven dromen.

Een laatste opmerking: gelukkig hebben een drietal inwoners van ons dorp de uitdaging aanvaard om de heemkundevereniging die in 2021 veertig jaar bestond en helaas vanaf 2030 een slapend bestaan heeft gehad nu in 2060 nieuw leven in te blazen zodat men volgend jaar toch nog trots het tachtigjarig bestaansfeest kan vieren!

Rinus van den Nieuwenhof

De Naamse Steen
schaftlokaal en b&b

Fer & Brenda Peters

Laar 16
6363CT Wijnandsrade
0031 45 5112440
info@denaamsesteen.nl
www.denaamsesteen.nl

Dagbesteding
Educatie
Veehouderij
Terras / Winkel

Roebroek Hoeve

Zorgboerderij
A Gen Ling

Openingsijden:
ZOMER en WINTER
Ma. t/m vrij.: 10.00-17.00 uur
Zaterdag GESLOTEN
m.u.v. groepen op afspraak

Hoe het begon

(terugblik na veertig jaar Vrienden)

Op 15 mei 1980 kochten mijn echtgenote Octavie en ik een woning in Wijnandsrade. Wij waren er voordien nog nooit geweest, maar het voelde als thuishomen. Toen de verhuswagen op 1 juli wegreed, konden we ons installeren en oriënteren op onze nieuwe woonplaats. Er was juist een boek over het dorp uitgebracht door Fons Erens, 'Bazen, Knuppels, Knechten', maar mijn belangstelling voor geschiedenis vroeg om meer en dat was er toen niet. Ik kwam in contact met Jan Jansen die in dezelfde straat woonde en wij hadden veel te bespreken. Wijnandsrade stond aan de vooravond van de gemeentelijke herindeling met Nuth (inclusief Vaesrade), Hulsberg en Schimmert en 99% van de bevolking had zich daar in een raadpleging tegen uitgesproken. Maar het besluit was door de Provincie en het Rijk erdoor gedrukt en burgemeester Frans Cortenraad, die in het dorp bijzonder geliefd was, had na een sollicitatie een nieuwe standplaats verworven in Hunsel, Midden-Limburg. Ook was er na lange tijd weer een nieuwe pastoor, Jan Zinken, die vroeger kapelaan in Nuth was geweest. En er was een huisarts in Wijnandsrade, Paul Peters, die toevallig onze buurman was. Terwijl wij over al die nieuwe zaken spraken, vertelde Jan Jansen dat zijn grote hobby fotograferen was. Hij had een kolossale collectie oude foto's verzameld, die duidelijk maakte hoeveel het dorp gedurende een kleine eeuw al aan schoonheid had moeten inboeten. In een artikeltje in Nuth & Omstreken had redacteur Frans Beemsterboer (FJB) al eens de suggestie gedaan om de foto's in een tentoonstelling of een fotoboek te presenteren. Veel mensen waren bang dat Nuth die aftakeling van het dorp, dat volgens hem in zijn geheel onder monumentenzorg zou moeten vallen, eerder zou bevorderen dan afremmen. Toen Jan en ik daarover filosofeerden, vroeg ik of het niet goed zou zijn dat er een club van betrokken inwoners werd opgericht, die onderzoek zou verrichten naar de geschiedenis van het dorp, die het cultuurgood zou conserveren en beschermen en die de eigenheid van de leefgemeenschap zou bevorderen. We vroegen ons af of het niet te laat was voor dit initiatief nu het begin december 1981 was, één maand vóór de herindeling. Maar informatie bij de notaris leerde ons dat het vlot zou kunnen. Eerst benaderden wij Math Marell, die als raadslid en als beheerder van het Gemeenschapshuis een centrale rol in de gemeenschap vervulde. Hij was meteen enthousiast. Wij besloten een 'Stichting Vrienden van Wijnandsrade' op te richten. Vervolgens werden Henk van

Wijnandsrade

Malkenhorst, het hoofd van de school Piet Hock, pastoor Jan Zinken, Zef Meessen, Frans Gerards (beiden uit Swier), Tonnie Bloebaum-Habets en Mia Erkens-Herdick gevraagd en allemaal deden ze mee. We formeerden het bestuur met Jan Jansen als voorzitter, Math Marell als vicevoorzitter, Henk van Malkenhorst als penningmeester en ik als secretaris. Tijdens de eerste bijeenkomst met het bestuur werd Frans Cortenraad voorgedragen als erevoorzitter. Ook werd voorgesteld om de gemeente te vragen diverse goederen uit het gemeentehuis, zoals schilderijen en het raadsmeubilair over te dragen aan 'de Vrienden'. In de decembervergadering van de raad werd dat ook min of meer besloten, maar pas in een van de eerste vergaderingen van de nieuwe raad van Nuth werd dat bekrachtigd. Op 22 december 1981, op de valreep, zaten Jan Jansen en ik bij notaris Tomlow in Heerlen en passeerde de oprichtingsakte.

Een van de eerste activiteiten was het organiseren van een tentoonstelling 'Wijnandsrade-Toen' met veel foto's van Jan Jansen, schilderijen, de burgemeestersgalerij, oude manuscripten en paramenten van de parochie (onder andere een driestel vervaardigd van het bruidskleed van baronesse Melanie van Bongart), geologische lakprofielen geleend van het Geologisch Bureau en opgezette dieren die in het Wijnandsrader bos voorkwamen. Deze expositie werd op drie weekenden in maart gehouden op de benedenverdieping van het kasteel, wat mogelijk werd door de medewerking van Bureau Haskoning en haar directeur Gert Blom. De opening werd verricht door Frans Cortenraad en Chris Rutten, de nieuwe burgemeester van Nuth en de Koninklijk Erkende Fanfare St. Caecilia verzorgde de muzikale omlijsting. Er kwamen circa veertienhonderd mensen en dat was een geweldig succes. Al vlot meldden zich honderdtwintig vrienden, die zich als donateur lieten registreren. Een ander initiatief was het oprichten van een periodiek, het 'Bulletin Wijnandsrade', dat aan 'de Vrienden' zou worden uitgereikt. Dat heeft ertoe geleid dat wij na veertig jaar een prachtig tijdschrift hebben, dat inmiddels achtenzestig maal is uitgebracht en dat in de loop der tijd een schat aan informatie over ons dorp Wijnandsrade heeft verzameld. Twee weken na de opening van de tentoonstelling werden in opdracht van de gemeente Nuth zeven mooie oude bomen die rondom de Panhuysvijver stonden omgehakt. Het voelde aan als een overval en veel inwoners van het dorp zagen het met stijgende verbazing aan. 'De stichting Vrienden van Wijnandsrade' richtte zich met een vlammend protest tot het College van Nuth en ofschoon ons schrijven niet bepaald in dank werd afgenomen, werd toch besloten om op Boomfeestdag nieuwe bomen te planten. Het leidde ertoe dat de Gemeente Nuth nu wist dat wij in Wijnandsrade goed

zouden opletten dat er niets onherstelbaars zou gebeuren met ons erfgoed. Later werd de verstandhouding met het gemeentebestuur beter en werden 'de Vrienden' bijvoorbeeld gevraagd om suggesties voor nieuwe straatnamen en werden wij betrokken bij het boomchirurgisch herstel van de oude Lindebomen aan de Allee. Tenslotte hebben wij in dat eerste jaar ook het eeuwenoude Sjtaeveshuuske laten opknappen met medewerking van Habets Bouw. 'De Vrienden' hebben in de beginperiode van de stichting een stevige basis gelegd waarvoor veel instemming en draagvlak in het dorp werd gevonden.

En na veertig jaar bestuurslidmaatschap kijk ik daar met veel voldoening op terug. Het moge de Vrienden, inmiddels een bloeiende vereniging met veel leden, tot in lengte van jaren voorspoedig gaan tot de volgende mijlpaal.

Jack Jetten

(Jack Jetten (links op de foto) en Jan Jansen bij de overhandiging van het eerste exemplaar van het boekje 'Wijnandsrade in oude ansichten' aan oud-burgemeester Elly Coenen-Vaessen van de voormalige gemeente Nuth (foto: uit het privé-archief van de auteur).

Adverteerders	Sponsors
Luijten Groentechniek BV	Smink Architecten Hulsberg
Petit Verbindt	Huisartsenpraktijk Hobus P.P.M.
Kliniek Mosaderma	Picoplast Wijnandsrade
Kapsalon La Vie Petit	Fysiotherapie Praktijk Jopie Diederer
De Naamse Steen Wijnandsrade	Gitek Sport Nuth
Kembit Wijnandsrade	Verloskundigen Greven/ Slabbers
Webwinkel Natuurlijker Leven	Wijnhuis L'Ambiance Hulsberg
Rijschool Roger	Transpo Nuth
Erwin Marell Verhuur Nuth	Moonen Bouw BV Nuth
Bionova NV	Adviesbureau Storms Nuth
WRM Makelaars Wijnandsrade	Marell Elektrotechniek
Tuincentrum/Bloemisterij De Osseploeg	Haleco Nuth
Koudetechniek Sproncken Schimmert	Boerenbond Nuth
Herberg De Haversack Nuth	Autobedrijf Mennens
Visumbureau Limburg	Rododak Wijnandsrade
Bouwbedrijf Gerards	ABACUS bijlessen
Canisius Stroopfabriek	
Heuts Assurantiën Nuth	
Klussenbedrijf Maessen	
DAS Montage	
Zorgboerderij "A Gen Ling"	
Krutzen Installaties	
Schildersbedrijf Vankan	
Restaurant De Meule	
Preuverie In de Wiesj	
Brasserie Kasteel Wijnandsrade	
Motorenrevisie Steins	
Triple P verzekeringen	
L'Ortye Tuin Deco Bouw	
Frissen Groen Techniek	

Bestuur en redactie bedanken de adverteerders en begunstigers voor hun financiële bijdrage!

'De Vrienden van Wijnandsrade'

Opricht op 22 december 1981 als 'De stichting Vrienden van Wijnandsrade', sinds 1994 notarieel geregistreerd als een heemkundevereniging.

Rekeningnummer

NL 57 RABO 0137 7984 90 voor donaties en de betaling van boeken (e.d.).
NL 43 RABO 0137 7363 71 voor de betaling van de contributie, ten name van 'Vrienden van Wijnandsrade'.

Website: www.vriendenvanwijnandsrade.nl

Dagelijks bestuur

Voorzitter: Wilfried Dabekaussen (045 - 524 13 20), secretaris: Rinus van den Nieuwenhof (045 - 524 28 27, Pijlsstraat 3, 6363 BT Wijnandsrade, r.nieuwenhof@home.nl), penningmeester: Rein Krikke (045 - 565 01 21), ledenadministrateur: Ria Marell (045 - 524 51 67).

Algemeen bestuur

Louis Cordewener (045 - 524 10 55), Nicolle Driessen (045 - 527 43 80), Hubert Gerards (06 - 5349 3374), Karien Goessens-Schrijen (06 - 1310 8958), Jack Jetten (045 - 524 11 35), Jo Luijten (045 - 524 24 29), Henk van Malkenhorst (045 - 524 23 44), Math Marell (045 - 524 17 05), Wiel Oehlen (045 - 524 48 98), Esther Steins (06 - 2345 4919).

Erevoorzitters

F. Cortenraad, J. Jansen (†).

Ereleden

J. Berger, H. Beckers (†), H. Binderhagel, T. Bloebaum-Habets (†), E. Brongers (†), E. Coenen-Vaessen (†), G. Cox, J. Habets (†), M. Jansen, J. Jetten, T. Kickken-Senden (†), H. Kuijpers, J. Luijten, H. van Malkenhorst, M. Marell, Z. Marell (†), Z. Meessen, W. Oehlen, J. L'Ortye, J. en A. Pijls-Emonds, Chr. Rutten, Désirée Schmalschläger, A. Teheux (†), H. Vos, J. van der Zee (†).

